

1900. Párisi világtállás Grand Prix.  
**KWIZDA FERENCZ JÁNOS**  
cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fejedelmi szállító,  
körgyógyász Bécs melletti Kornenburgban.  
**KWIZDA-féle Restitutions-fluid**  
csász. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.  
Egy üveg ára 2 kor. 80 fill.  
40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és marjánok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő- és utóterítőtől, inak me-revségétől stb. az időmérésnél kiváló munkára képesíti a lovakat.  
**Kwizda-féle Restitutions-fluid**  
csak a mellékelt vérd-jegettyel valódi. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12., Andrassy-ut 26.



3 évi írásbeli jótállás! E minőségben verseny nélkül!  
**5 korona!**  
valódi svájci Roskopf-rendszerű patent-borgony-remontoir-óra  
masszív szolid anti-magnet, horgony-művel, valódi email-mutatólappal nem papírplap védplombával ellátva, valódi n. k. kékben, szarkofedéllel a m. felén, 30 óráig jár (vagy 12 óráig jár óra) díszített és aranyozott mutatókkal, pontos szabályozva 3 évi írásbeli jótállás, dr. J. K. 5. 3 darab — 14. Másodpercmutatóval 6. 3 darab — 17. Valódi órástíltok-ban másodpercmutató nélkül — 10. 3 darab — 28. Másodpercmutatóval 12.50 3 darab — 35.  
Nincs kockázat! Becserülés megengedve vagy a pénz levonás nélkül visszafizetjük! Szétküldés utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében  
**Konrad János** Első órágyár BRUX 736. Csehország cs. kir. híes becsüs.  
Gazdagon illusztrált árjegyzékünk, mely több mint 3000 ábrát tartalmaz órák, arany, ezüst és zeneűvekről, játszóórak, főórak, dohányzókélekről, asztalórak, szerszámok, háztartási tárgyak és játékokról kívánatra bárkinek ingyen és bérmentesen megküldjük.



**Jól járó fekteerdői óra**  
szépen faragott szekrényben, megbízható, jó szerkesztéssel, 3 évi írásbeli jótállással, fehér csontmutatókkal és számmal, 18 cm. magas, teljesen felszerelve, aranyozott súlyokkal csak K 2.80 koronára.  
Évente több mint 30.000 órák küldök srát m. t. reám legnagyob megelégedésére.  
Ez az eddig egyedül álló szám legjobb bizonyíték az óra megbízhatóságának. Minden, még oly kis megbízást is a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközölök. Szétküldés utánvétel  
**KONRAD JÁNOS**  
órágyár BRUX 742. sz. (Csehország). Nagy képes magyar árjegyzékem 3000-nél több ábrával ingyen és bérmentve küldöm.



Hogy eszményi szépséget érjen el, ahhoz okvetlen szükséges a **"MIRANDA"-CRÉMET** használni. Ez azon szer, melylyel szépséget fejlesztheti és a legmagasabb életkorig is megóvhatja, a nélkül, hogy egészségének ártalmára volna.  
A "Miranda-crème" nemcsak minden szeplőt, májfoltot, pörpénést távolít el, hanem az arcbőr redőit is, miáltal szépitőleg és fiatalítólag hat.  
Egy tégely "Miranda"-crème 1 kor., egy doboz "Miranda"-puder (3 színben) 1 korona, egy darab "Miranda"-szappan 70 fillér.  
Budapesten kapható: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerészáránban, vagy a készítőnél, **DIENES I. G.** utódánál **Eszéken, felsővárosban**, a hol postai megrendelésnek azonnal utánvétel mellett eszközöltetnek 11684



**VERSENY ÉBRESZTŐÓRA**  
amerikai rendszer, minden helyzetben jól járó, szolgálatképes jó minőségű, jó és pontos járású 3 évi írásbeli jótállással, darabja K 2.90, 3 darab K 8. — Ezzel világtéte számlappal K 3.30, 3 darab K 9. — Kockázat kizárva! Becserülés megengedve, vagy a pénz vissza! Szétküldés utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése mellett  
**KONRAD JÁNOS** első órágyár BRUX 739. sz. (Csehország). Nagy képes 3000-nél több ábrát tartalmazó magyar árjegyzékem órák, arany és ezüst-árakról kívánatra ingyen és bérmentve megküldöm.



**Sérvben szenvedők!**  
**Specialisa**  
Keleti legújabb találmánya szerencsésen megoldotta a sérvtől kérédest. A cs. és kir. sz. Keleti-fel-sérvtől, pneumatikus gumi-palottával, a legregibb és legnagyobb sérveket is visszatartja. Számtalan elismeréssel a bel- és külföldi leg-híresebb orvosoktól és szaktanártól. Ára: Egyedüli — K 12. Kétoldali — K 24. 25 év óta fennálló testgyógyászati (orthopaediai) műintézetében egy főorvos, gyakorló szakorvos általani felügyelete mellett a legköltsétebb technikai kivitelben készülnek:  
**Műlábak és ké-kezek** amputáltak részére  
**Műfüzők és egyenestartók** ferdennők részére.  
**Járó- és támgépek** esőn és izületi (tubercu-otikus), angolörkos, rheumás, (elgőrbült) betegeknek. — Szegé-nyvnek részletes leírását meggyőzés szerint küldök és leg has. ellen. **Pontos Haskötők** — **hőlygeknek:** **Gummi görcsérhársnyák** étáglás, dagadt és gyermekük ellen. **Női kúszógálás.**  
Kérje ingyen és bérmentve ezernél több ábrával ellátott árjegyzékem.  
**KELETI J.** orvossebész műszergyáros  
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17/a. szám.  
Gyár: Központi Városház. Alapított 1878.



**Toronyharang ébresztő-óra**  
1-rendű minőség, 30 óráig ütőser-kezettel és ébresztővel, erős hangú haranggal, almasíra fényesítő gomb-nyomó kerekkel, átmérője 30 cm. üvegtálcás óralappal, 3 aranyozott súlylyal, teljesen felszerelve. 3 évi írásbeli jótállással  
csak korona 6.60 csak  
2-rendű minőség K 6, ezzel világtéte mutatólappal 50 fillérről drágább, kockázat kizárva! Becserülés megengedve, vagy a pénz vissza! — Szétküldés utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése mellett  
**KONRAD JÁNOS** első órágyár BRUX 740. sz. (Csehország). Nagy képes magyar árjegyzék több mint 3000 ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.



**KINEMATOGRÁF!** Érdekfeszítő gyer-mek és felnőttek számára.  
Mint «Laterna Magica» is használható, 38 cm. magas, 3 színes képszalaggal (Films) és 12 üveggel, petroleum-lámpával, reflektorral és használható utasítással teljesen felszerelve, dobozban K 17. E mozgóképek készítői a fiatalok és öregok által kedvelt előfolyóképek a falra varázsolhatók. Szerkezete nagyon pontos és igen egyszerű, úgy hogy bármely gyermek által is könnyen kezelhető. Közvetlenül megrendelhető  
**KONRAD JÁNOS** első órágyárából, BRUX, 747. sz. (Csehország). Nagy képes magyar árjegyzék mozgóképekről, laterna magicáról, gözgépekről és mechanikai játékokról stb. kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve.



Csak «SICULIA» névvel ellátott üvegek valódiak  
A Málnási **"SICULIA"** forrás-víz  
a sós savanyúvizek királya.  
Szklaretegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kétyi, Nuricsán, Fauszk, Riegler tanár urak szak-  
**Siculia** forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyúvizének minősítik. — Magyarországi főraktár:  
**Brázay Kálmán** BUDAPEST, József-körút 37.  
Kapható minden gyógyszerárán, drogua- és fűszerkereskedésben. TELEFON 59-46.



Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle  
**MARGIT-CREMET,**  
mely zaitalan, ártalmatlan s rögtön szépít. A Földes-féle **MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtráka, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasznála után erről mindenki meg fog győződni  
Postán utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:  
**Földes Kelemen** gyógyszer. Arad. Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12. és Andrassy-út 29. Kapható minden gyógyszeráránban.



Legkedveltebb, legjobb hajfestőszere a  
**MELANOGENE**  
fekete és barna színben.  
Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakállt, bajszot pár percz alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különbözethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284  
Ára 2 korona 80 fillér.



**Szesz-lámpák, Légszesz-és vil-**  
**Petroleum-lamos csillárok,**  
**főző- és fűtő- Petroleum-**  
**kályhák lámpák**  
**Szalon-Petroleum**  
Csász. és kir. szabad. gyár világítási eszközökről.  
**BRÜNNER TESTVÉREK**  
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.  
Árjegyzék ingyen és bérmentve.





**VASÁRNAPI UJSÁG**

51. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, DECEMBER 23.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona. A «Világhírnök»-val negyedévenként 80 fillérral több. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

**KARÁCSONYI EMLÉK.**

Ha soha máskor eszembe se jutnál, Veled jártam először Betlehemben. S az ablakunkat megzörgeti halkán  
Lelkem édes anyám, S e szent napok alatt Az angyalok dala,  
Igy karácsonytájt a lábod nyomát is Hozzám e jámbor pásztorok azóta, Az, a melyet legszebben a világon  
Százszor eláldanám. Mindig beszélnek. Te zengtél valaha.

És mondok én is kis gyermekeim közt, S míg áhitattal s édes boldogan így  
Mint egykor rég veled, Együtt ünnepelünk:  
«Krisztus Urunknak áldott születésén» Tudom, a láthatatlan angyalokkal  
Édes, szent éneket, Te is itt vagy velünk!

Szabolcska Mihály.



A BETLEHEMI MÁRIA-TEMPLOM, JÉZUS SZÜLETÉSHELYE. — Roakovics Ignác fényképe.

## KARÁCSONY-EST.

Apró gyerek már nincs a háznál,  
Megnöttek mind a ketten.  
Az anyjuk sem oly zsege immár.  
Mint volt, hogy megszerettem.  
Jó magamat meg, ej na, küssé  
Kajánul megcsipett a dér...  
— Tar koponyámra takarónak  
Elkelne már egy kis babér.

Szó a mi szó, megérünk lassan,  
Ki erre, ki meg arra:  
Egyik az élet küzdelmére,  
Másik a ravatalra.  
Együnk sem hisz már a csodákba,  
Nem járnak már az angyalok...  
Mit egykor szárnyon szállva hoztak,  
Most haza hordjuk mi, gyalog.

Karácsonyest szép himes álma  
Kopasz valóra vedlett:  
Ma úgy készítjük, egymás tudtán,  
Mi előttél csak — meglelt.  
Mindünk jól sejt, hogy a másik  
Mit rak a gyertyás fa alá —  
S a fa körül víg visongással  
Már senki sem fut fel-alá.

De bár a sok hit romba dült és  
Sok álom szerzte széledt,  
A szeretetnek szent jegyében  
Ma is csak szép az élet.  
Angyal dolgát miveljük most is:  
Csodákat tesz lelkünk, kezünk...  
A fát most is csak körül álljuk,  
Csak — nem tudom, mért? — könnyezünk.  
Koronghi Lippich Elek.

## MÁMOR.

Szomorú városban sötétszemű asszony —  
Meséljétek róla.

Nyit-é a hajában rózsá, fehér rózsá?  
Beszéljétek róla.

Gyönggyel varrott óvét megbontja, megoldja?  
Meséljétek róla.

Mondjátok el mindent, Tépjétek a lelkem —  
Illessétek váddal gyönyörű habtestét,  
Szídjátok a lelkét. Gondoljátok engem!

Mondjátok hazugnak, bűnökbe esettnek,  
Kinek a csókjáért arannyal fizetnek  
És hittel fizetnek! És hittel fizetnek.

Aztán mondjátok meg, merre ment, hova tért...  
Hadd csókoljam föl ott a port,  
Hová a lába ért...  
Farkas Imre.

## A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irta Mikszáth Kálmán.

Tetszett az okoskodás Kopereczkynek.  
— Hm. Mondasz valamit. Igazad lehet. Köszönöm, hogy figyelmeztettél. Én nem vagyok hiú ember, se pedig olyan nagy számár, a ki ne tudná, hogy számár. Én tudom és érzem a számár voltomat s ez a kiváló tulajdonságom meglásd, ki fog emelni engem a közönséges főispánok közül. Apád nem fog velem szégyent vallani, ne félj! Hanem egy okos ember okvetlenül kellene hozzá. Nagy kár ennél fogva, hogy nem akarsz a szekretáriusom lenni. Mert ha egy jó titkárom volna, hiszem, jól be tudnám toltani az állásomat. Pompásan lehetne felosztani a dolgokat. Én a parancsolást tudom, a törvényeket, meg a többi egyebet a titkár

tudná. Kereshetnél nekem valahol egy alkalmas fizikót, mi?

— Utána nézek.

— Köszönöm, sógor, nagyon lekötelezel, kivált ha sietsz vele, mert a miniszter azt akarja, hogy minél gyorsabban foglaljam el a székeimet. Sokat vár tőlem — tette hozzá némi büszkeséggel. — Szóval nem merem a beiktatás napját későre kitolni, annál is kevésbé, mert már mindenem kész, a mi a bontói felszereléshez kell, csak még egy sastoll kell és egy író toll. A sastollat megvehetjük útközben.

— Az író tollról meg én gondoskodom. Három-négy nap múlva nálad lesz.

Noszty Feri szavának állt. Még aznap átolvasta a lapok kishirdetéseit, a hol csüdtől vannak olyanforma ajánlatok: «Száz (vagy kétszáz) forintot fizetek annak, a ki nekem (ilyen vagy olyan) állást szerez.» Betette a lapokba ő is a maga hirdetését, s ezzel egész kényelmesen szemlét tarthatott a jelentkező állás-keresők közt, míg végre megtalálván a legalkalmasabbat, elküldte kártyájával az «Angol királynő»-be a sógorhoz.

Az új főispán nem volt egészen meglepődve. Először az nem tetszett neki, hogy Malinka Samunak hívják. A Samuk többnyire intrikus emberek. Azután az nem tetszett neki, hogy kispap volt. A kispapok már belekötöltek a szemforgatásba. A ki nagyobb úrtól kisebb úrhoz lép szolgálatba, az rendesen fumigálja az új gazdáját. A kispap pedig az Istent szolgálta eddig. Sőt az se tetszett neki, hogy a szemnáriumból kicsapták. Ki tudja, mit követett el? Pedig egyébként nem ellenszenves. Sőt vannak tetszetős oldalai, például hogy kellemetes arczú és elég okos a szeme, aztán hogy tótul tud (mert hiába, diskurálni jóízűen csak tótul lehet).

Mindezeknél fogva nem utasította vissza, de nem is szerződtette véglegesen.

— Jőjjön fel egy párszor, amice. Lássuk előbb, miképen tudunk összeférni. Mert eddig én egy koshoz voltam szokva. Egy exklerikus-sal még nem próbáltam.

Voltaképen pedig az volt a célja, hogy kinyomoztassa előbb, miért csapták el a szemnáriumból, s e célból egy tudakozó irodához fordult, a honnan mindjárt egy magánkutatót küldtek ki az illető városba, a hol a szemnárium van.

A «detektiv» harmadnap visszajött és megnyugtatta ő méltóságát. Malinkát egy csiny miatt csapták ki. Hamarabb tudott egy csudáról, mint maga a mennyei gondviselés. Ez okozta a vesztét. A szemnáriumi igazgató, Timotheus atya, évenként egyszer el szokott látogatni Esztergomba a primási aulába s ilyenkor nagy becsülésben van ott, mert mindig visz egy kis ajándékot az udvari papoknak, különböző éneklő és olvasó kanonokoknak, rendszeresen egy pár font gálócsi dohányt. A legutolszor is ilyen dohányból szerzett néhány fontot az esztergomi útjához, s elmentelekor rábizta kedvenc tanítványára, Malinkára, hogy az arany-szinű dohányleveleket csomagolja be és szőgezze le egy erre a célra készített fenyőfaládkába. Timót atya elutazott, de mily rémület fogta el, midőn rendeltetése helyére érkezve, feléje rohantak a finácizok, egy névtelen feljelentő levelet lobogtatva, melyben leiratik, hogy egy kurtalábú kövér pap fog a vonattal vissz. Timót atya elsápadt s ebben a nagy veszedelmében, saját állítása szerint, Istenhez fohászzkodott, hogy tegyen hű szolgálja kedvéért csodát. Ezalatt a finácizok felfeszítik a ládát és ime, gloria in excelsis, nincs benne,

csak szalma, s szalma alatt megint szalma. Így menekült meg Timót atya a nagy bírságtól, s haza érkezve, kenetteljesen hirdette az égi csodát, de mivel a papok szívesen húznak két bőrt egy rókárol, Malinkának is úti laput kötött a talpára, gyanítván, hogy a gondviselésnek a csodátéltelhez ő segédkezett.

Kopereczky nagyokat kaczagott a histórián, elmondatta magának még egyszer részletesebben s minthogy épen jelen volt a bontói alispán is, azt is behívta a másik szobából, hogy hallgassa meg. Délután pedig, mikor Malinka jelentkezett, barátságosan nyújtotta a kezét.

— Nos, amice fráter, én azt hiszem, hogy mi csodálatos módon összeszoktunk. Ön szerződtetve van nálam. Holnapról kezdve elfoglalhatja az állását.

Mikor másnap jött, már egy íróasztalt talált a külső szobában.

— Ez az ön dominiuma, — mondá Kopereczky, mutatván az íróasztalt. — Ön ezentúl nem Malinka, hanem Kopereczkynek a második énje. Beleképzeli magát az én bőrömbé és gondolkodik helyettem. Én mindenbe beleavatom önt. Ha ön valami bolondot csinál, összeszidom, ha pedig én csinálom valami bolondot, akkor még jobban szidom önt össze. Elég, ha egyelőre ennyit tud. A többi majd következik.

— De mégis szeretném teendőim tüzesebb meghatározását, — szólalt meg Malinka.

— Ne beszéljen nekem ilyen stílusban. Mert azt én ki nem állhatom, azt hiszem, hogy valami hivatalos okmányt olvas s attól én mindjárt elalszom, mint a kakas, ha meglóbálják. Hogy mi a teendője? Hm, azt nehéz meghatározni. Mondjuk, hogy minden, a mi alatt tényleg mindent értek, kivéve a dohányom kezelését, ezt nem bízom önre, hehehe. (Malinka úr elpirult.) No no, nem kell azt szégyenlenni. Irigylem magától, amice, ezt a tréfát. Mit bámul úgy rám? Csodálkozik, hogy tudom? Hja, tudja, vannak főispánok, a kiknek a kezeik hosszúk, és vannak, a kiknek a füleik hosszúk; én az utóbbiakhoz tartozom. Hanem ezentúl a kezeimet is meg akarom hosszabítani az ön kezei által. Mindenekelőtt tehát egy szép beiktatási beszédre van szükségem. Ezt önnek kell megcsinálni. Ez a szekretárius dolga. Csinált ön már ilyesmit?

— Nem csináltam még, — mondá az egykori klerikus szemlesütve, — de a chriától kezdve mindent meg tudok csinálni, csak hogy...

— Csakhogy?

— Jó volna látni mintának egy ilyen beszédet, mi szokott abban lenni.

— Sok zöldség, tömérdek betle-kotla. És ezt nekem szóról szóra be kell magolnom. De hát ilyen az ember. Hihetetlen, mi mindenre képes a hazájáért! Különbben itt volt tegnap az alispánom, a kivel e hó 20-ikára állapítottuk meg a beiktatást. Fogalmazzon majd egy levelet ilyen értelemben a törvényhatóságához, a melyben értesitem erről, holnap pedig rendeljen valamely nyomdában meghívókat a főispáni ebédre. Azokat majd csak a jövő héten küldjük szét otthonról, Krapeczról, mihelyt megkapjuk az alispántól a meghívandók névsorát. Ugyanesek megígérte, hogy megküldi a jegyzőkönyveket a régibb főispáni beiktatásokról, ezekből aztán megtudjuk, mi minden vár ott engem. Oh jaj, csak már átestem volna rajta!

Malinka úr szeretett volna valamit hallani a fizetésről is. Látszott az arczán, hogy nincs még teljesen kielégítve a közlötök által. Kopereczky észrevette és kitalálta a gondolatát.

— A fizetést most még nem határozzuk meg.

Először lássuk a medvét. A portékát amiceze. Vagyis a beszédét. Zsákba macskát nem veszek. Hagyjuk hát nyitva ezt a kérdést. Ha jól sikerül a beszéd, akkor több lesz, ha nem jól sikerül, kevesebb lesz. Notabene, ha valaminek fennakadna, ott van az apósom, Noszty képviselő, az szívesen ad felvilágosítást és útbaigazítást mindenben.

Malinka megértvén ezeket, lassan-lassan belemelegedett feladatába s minthogy ugysis értelmes koponya volt, az alispán által küldött programmból és a régi beiktatási jegyzőkönyvekből összefogdosta a beiktató ünnepély képét.

A méltóságos főispán úr 19-ikén a délutáni vonattal érkezett Bontóvárra. A megye határán egy kisebb küldöttség száll fel a vonatra s kíséri a székvárosig. A székváros indóházában a város polgármestere és a megyei tiszttakar fogadja, az ott elhangzó rövid «Isten hozott!»-ra néhány szívélyes szóval felel, mire a Dengely hegyén megdörögnek a régi Thököly-ágyúk, lévén most Thökölynek sokkal több ágyúja, imitt-amott elszórva várakban, városokban, mint a mennyit valaha öntetett és birt. A főispán az előre odaküldött négyesfogatára ül és a megyeházi szállására hajtat. A voltaképeni beiktatás csak másnap lesz az e célra összehívott közgyűlésen, a hol a főispán leteszi az esküt, mely alkalommal a főjegyző, Vér Tamás fogja üdvözölni, mire aztán a főispán mondja el a beszédét, stb.

A program meg kicsit szegényesen festett (kifejezője volt, úgy látszik, a hangulatnak). Kopereczky is észrevette és váltig morgott. Hogy még be se tette a lábát a vármegyébe és máris sikkasztanak. Hová tették a programból a fehérruhás lányokat? Micsoda szemtelenség az! E nélkül legyen ő főispán? Azonkívül se bandérium, se fátylász-zene. Ez bizony nem jól kezdődik.

— Nem csoda az, — vigasztalta Malinka a panaszkodót, — még nem ismerik méltóságodat.

— Hiszen épen az, hogy még nem ismernek. Azért csodálkozom. Mert ha ismernének, nem csodálkoznám.

Nem volt kedvező prognosztikon a «Bontói Napló» se, melynek minden sorát figyelmesen olvasták. A fekete betűerdőből hideg szél szel s gonosz manók vigyorogtak ki. A távozó főispán iránti szeretet és melegség áradt ki a különböző közleményekből. A lemenő napnak üvöltöttek hozsannát. Ejnye, de furcsa magyarok!

E hidegségből egyébiránt nem érzett Malinka semmit, sőt inkább melege volt, izzadt a beszéd készítése közben, mely hivatva volt jövőjét megállapítani. Sok penzumot csinált már életében, de egy se ment olyan nehezen, talán épen azért, mert valami rendkívülit akart alkotni. Olvasta mintának Cicero, Kőlcsey beszédeit, hogy azokból illehet meríteni, elment vagy kétszer-háromszor a karszatra országyűlési beszédeket hallgatni, ezeknek a hatása alatt irt aztán egyet-egyét, de mikor Kopereczkynek felolvasta, az nem volt meglepődve.

— Nem jó, amice, nem jó.

— Hát miért nem jó?

— Mit tudom én? Csak nem jó.

Akkor aztán áttanulmányozta az Antonius beszédét Caesar holtteste fölött s irt egy hatalmas, lendületes szónoklatot alexandrinusokban, hogy öröm volt azoknak a pattogását hallani. Mert meg kell adni, pompás tolla volt Malinkának.

Kopereczky végig hallgatta ezt is s fitymálva intett a kezével:



KARÁCSONYFA-VÁSÁR A DUNAPARTON.

— Ez se jó.

A szegény Malinka most már kezdte az alispán által küldött régi jegyzőkönyvekben megörökített beiktatási beszédeket fölturkálni s nagy kinjában kiválasztván egyet, a melyet a mostani alispán tartott meg főjegyző korában, az 1868-ban kinevezett főispán, báró Arácsy János beiktatásánál és a melyet a szónok úgy adott elő akkor, mint a vármegye óhajait, most akként travesztálta, mintha a főispán ígéret gyanánt mondaná el ugyanazokat a szóvirágokat, reformokat, pattogó szentenciákat, kopott hasonlatokat és részesülőkben összevissza gubózott oratori maszlagokat és czirádákat.

Kopereczkynek a szemei csillogtak a meglepődéstől és örömtől.

— Ez az, pán brat. Ez az igazi, ez a szép, rajta van az a bizonyos megyei szag, a mi a hajduk dolmányán és a bizottsági tagok bekecsén. Maga nagy talentum, pán brat.

Az volt nála a legnagyobb fokú meglepődés, ha valami alantast per «pán brat» (testvér úr) szólított.

Ezt a beszédet vitte haza Krapeczre, hogy betanulja.

(Folytatása következik.)

## A MI «ELNÖKÜNK».

Elbeszélés.

Irta Bársony István.

Abban az agglégénytársaságban, a melylyel szerdán-esténként rendszeren együtt vacsorázom, legutóbb szenzációs ujság volt. Egy kicsit későn találtam odajutni s akkor már javában tárgyalták az esetet, a kik megelőztek. Hármán is kiáltottak felém, a mikor beléptem: tudod-e, mi az ujság?

Biz én nem tudtam. Csak álltam a küszöbön, mint az eleven kérdőjel.

— Pándi Gyuszi házassodik, — újságolták a vén fiúk, és mindegyiknek az arczán több-kevesebb káröröm látszott.

Ennek az okát könnyű volt kitalálnom. Pándi Gyuszi volt köztünk a leghenzegőbb az ő agglégény állapotára, a melynek százzsor is örök hűséget esküdött. És ime, ő szegte meg az elveit leghamarább.

— No, ha a feleségéhez is olyan hű lesz, mint a fogadásához... — kezdte a kritizálást Kopasz Samu, a társaság legrosszabb nyelvű tagja. — De valaki közbe vágott: — Ne bántások szegényt...

Ez a valaki az elnök volt; — az «őreg» Latorjay, a ki nem annyira a korával, mint inkább a méltóságos viseletével tudta kivívni köztünk az elsőséget. Elnököt ugyan sose választottunk, de azért az idők során tréfásan megállapodtunk abban, hogy a mi agglégénytársaságunkat ő képviseli legméltóbban. Nemcsak, mert tipikus agglégény volt, hanem mert szeretetreméltó pózáival csakugyan elérte, hogy már gyöngédségből is úgy bántunk vele, mintha különösképen tisztelnék. Ezt a tiszteletet aztán épen eléggé komolyan vette arra, hogy feltékenyen ápolgassa. Holmi bizalmaskodásig sohasem feledkezett meg magáról, s állandóan finom és udvarias viseletű volt mindenki iránt, úgy hogy társaságunk tagjai ezt önkénytelenül is visszaadták neki.

Igy történt, hogy a míg a pajtáskodás hangulatában hol egyikünk, hol másikunk került ostorhegyre, a mikor mindenki az ő rovására akart mulatni, az őreget sohasem szemeltük ki változó értékű szellemeskedésünk czéltáblájává: nekünk magunknak is jól esett, hogy megtettünk valakit köztünk kiváltságosnak vagy inkább talán csak eltűrtük, hogy legyen olyan is, a ki kiváltságos.

Az elnöki megjegyzésre kontrázni kezdtek néhányan: — Az ám, persze, hogy szegény!... kár bántani, — úgysíj majd megbánja. Réczes Muki, a főmameluk, még ezen is tódított a vérmesen esküdözött — bizony Isten megbánja — meglássátok!

Ezen aztán hirtelenében vite kerekedett. Mindenki emlékezett hasonló esetre, arra, hogy a megcsontosodott agglégény megbázasodott, de a következmények ugyancsak szomorúak voltak. Az egyik vitéz már nyolcz nappal az esküvéje után megszökött a feleségétől és visszakerézkedett a régi társaságához, — a másik nem mert ugyan megszököni, hanem esőndes apathijában búskomor lett, — a harmadik rettenetes módon házártsos életet folytatott, s végül mindennap megverte «élete megrontóját», a negyediket megcsalta a nem neki való asszony, stb.

(Csak arról nem tudott egy történet sem, hogy a merész vállalkozás vége boldogság lett volna.)

Latorjay, az elnök, az utolsó szóba kapaszkodott bele. Nem neki való; ez az! Ezen fordul meg az egész dolog. Rendesen az a baj, hogy az ember nem magának való feleséget veszen.

Az a mameluk, a ki mindenben az elnök véleményén szokott lenni, sítve tette rá a pecsétet erre a kijelentésre: Úgy van vele a legtöbb házassulandó, — mondta, — mint a ki a ruhás boltban próba nélkül választ ki valami öltözetet, csak úgy színre, alakra, de arról fogalma sincs: vajjon rá van-e szabva.

— Bocsnát, — szólott az elnök — ez a hasonlat kissé merész. Ellenben én tudok ese-

tet, a mikor még a kipróbálással is pórul járt valaki. Természetesen lelki kipróbálást értek...

Illet, hogy erre az «esetre» mindnyájan kíváncsiak legyünk. Halljuk! Halljuk! Harsogtuk jobbról-balról, a míg az elnök csendet nem intett.

— Jól van, elmondom; eléggé tanulságos.

A Kopasz Samu nem állhatta meg, hogy a pillanat komolyságát tőle telhetőleg meg ne rontsa: De előbb igyunk, Laczi bácsi, (Latorjajt hívták Lászlónak,) mert különben kiszárad a torkod.

A poharak összecsendültek s aztán az elnök hozzáfogott a történetéhez.

\*

«Az a barátom, a kiről szó van, alapjában véve igen jóra való, derék fiú volt, a ki beérte volna a sorstól azzal, hogy egyszerűen, de jól

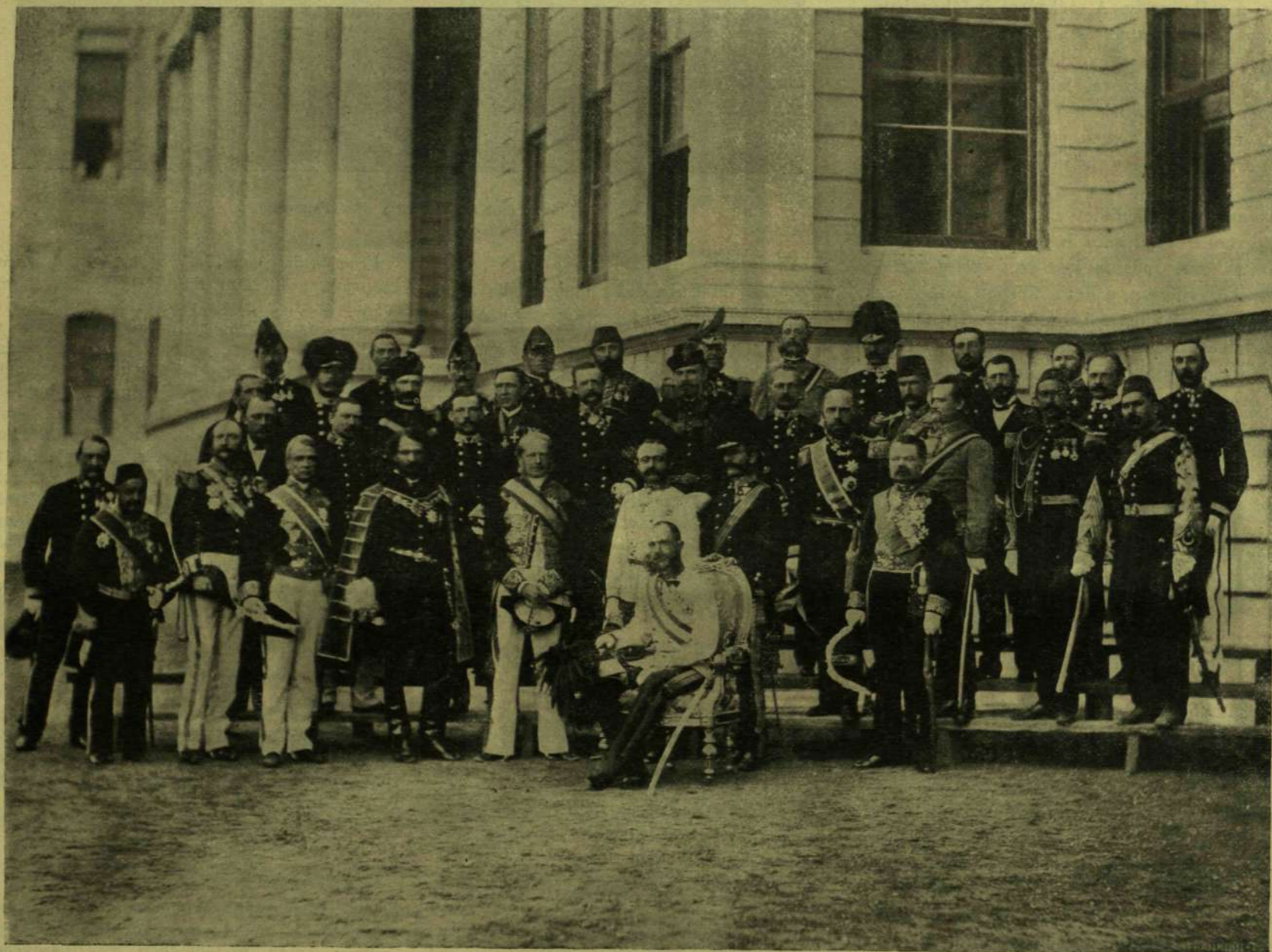
éljen, — nagyobb gondok és lázasabb ambíciók nélkül, a mik az embert alaposan megtudják örölni.

A szüleitől maradt rá annyi, hogy nem kellett a jövője miatt aggódnia, s inkább csak azért szerzett diplomát, hogy mindenképen kész ember legyen, — különben pedig a mikor csak tehetette, diákkorában is haza rándult a falujába, a hol az apja birtokán a gazdálkodást kedvvel tanulhatta.

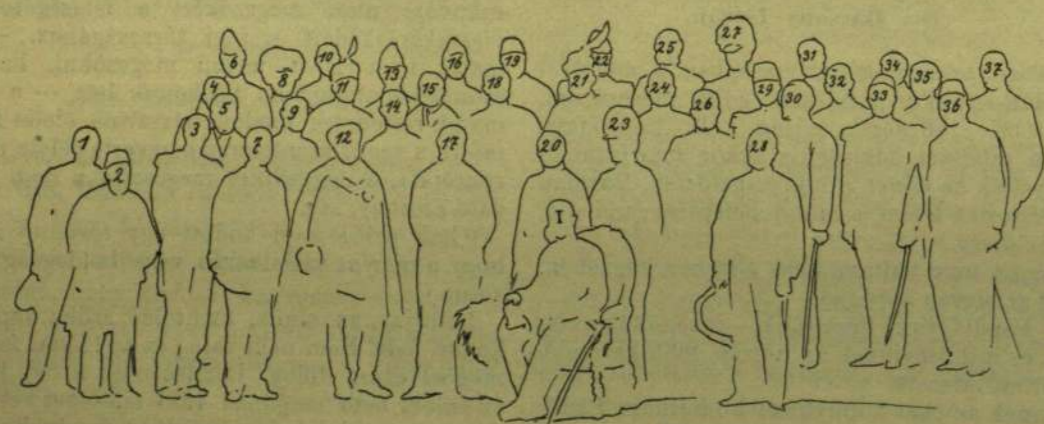
Abban a faluban az övén kívül még egy úri család volt, szintén középbirtokos emberek, derék, egyszerű nép, igénytelen, takarékos, sőt szerző hajlandósága, úgy hogy a barátom apja nem csak egyszer cselezgatott rá, milyen boldog lenne ő, ha a fia elvinné amazoknak a leánykáját.

A barátom, — ejnye no, már csak megmondom, hogy őt is Laczinak hívták, — nem ide-

genkedett ettől a gondolatól. Gyermeckora óta ismerte a leányt, a kinek éveken át hűségese társasága volt, és úgy találta, hogy kedves, jó lelkű teremtés, a ki e mellett csupa alkalmazkodás és simulás. Ezzel könnyű volna igazi szép egyetértésben élni. Valahányszor arra került a sor, hogy összehasonlítsa, mindig a kis ábrándos Kata maradt győztes; nem a szépsége miatt, a miből épen csak annyija volt, a menyire minden fiatal leánynak szüksége van, hanem mert az én jószívű Lászlómnak eszébe jutott az édes apja, a ki ezt a házasságot — nyilván praktikus okokból is — annyira óhajtott, s az sem volt épen utolsó szempont, hogy a fiatal ember már régóta látta, észre vette, mennyire rajong érte az ábrándos Katicza. Hej pedig sokat ér az, ha az asszony igazán szereti az urát. Az ilyen asszony rabja az urának, — szíves örömet rabja, — maga teszi magát az



Ő FELSÉGE ÉS KISÉRETE AZ 1869-IKI KELETI UTAZÁSKOR.



1. A király őfelsége. 2. Ali pasa. 3. Hofmann osztályfőnök. 4. Dr. Löbl. 5. Plener kereskedelmi miniszter. 6. Teschenberg osztálytanácsos. 7. Pápay udvari tanácsos. 8. Gróf Andrássy Gyula miniszterelnök. 9. Vraniczay udvari titkár. 10. Grolller őrnagy. 11. Dr. Dadiák. 12. Gróf Beust. 13. Beck ezredes. 14. Hohenlohe herceg főudvarmester. 15. Vertessy. 16. Kern sorhajóhadnagy. 17. Gróf Bellegarde vezérőrnagy. 18. Kraus ezredes. 19. Baró Löbner kapitány. 20. Tegethoff altengernagy. 21. Krieger őrnagy. 22. Braun államtanácsos. 23. Gróf Szilassy százados. 24. Eltz szárnysegéd. 25. F. nk sorhajóhadnagy. (1, 4, 6, 8, 9, 16, 19, 29, 32, 33, 35, 36, 37 a kíséret tagjai).

VÁZLATRAJZ A FŐTEBBI FÉNYKÉPHEZ.

ura rabjává, — ebben él, s ez esik neki legjobban, nem hogy szerencsétlen volna miatta, hanem boldog.

Száz szó, mint egy: László elvette Katiczát. Az örömszülők boldogságát leírni meg sem kíséreltem. A barátom apja annyira áradozott, hogy az esküvő napján brudert ivott a saját fiával és átadta neki a birtok kezelését.

— Én majd a tisztartód leszek, édes fiam, a mit te nem tudsz, tudom én, — mondta az öreg s ujjongva egészítette ki, úgy élünk, meglásd, mint hal a vízben.

A mikor aztán a fiatalok megokra maradtak, a menyecske omló könnyek közt borult az ura mellére.

— Ó Laczim! Laczim! zokogta, milyen boldog vagyok!... Csak méltó lehetnék hozzád!... Légy elnéző, kérlek!... Légy velem türelmes!...

A barátomat az elérékenyedésig meghatotta ez az áradozás. Azt gondolta magában, mégis jól tettem, hogy nem hallgattam a csábításokra. Lehette ugyan szebb feleségem, de ennél jobb sohasem. Bizonyos, hogy boldog leszek vele.

Vidáman és megelégedetten indult a nászútjára, a mit alig egy hét múlva hirtelen megszakított. Vitte haza a feleségét, de előbb levelet írt a szüleinek, a melyben megmagyarázta nagyjából, hogy mért nem maradnak oda hat hétig, a hogyan terveztek.

«Azt hiszem, írta, hogy Katiczát kelleténél jobban izgatja az az élénkség, a miből tulajdonképpen a nagy világ áll. Annyira megszokta a faluja csöndjét, hogy bizonyára akkor lesz legboldogabb, ha megint otthon leszünk. Nekem is elég volt...»

Később megtudtam tőle, hogy a Katiczája könnyek közt ébredt és könnyek közt feküdt; sirva fakadt az utcán, ha karonfogva mentek, s nem tudott emenni az Isten háza előtt, hogy

«Bocsáss meg, Laczim, hogy így csüggök rajtad, te az életem vagy, a napsugaram vagy, te az erős tölggy vagy és én a te folyondárod vagyok.» (Könnyek.)

A mikor a barátom az egy hétig tartó nászútról hazajött, nagyon kedvetlen volt, s a kérdéseimre így felelt:

— Tudod pajtás, szeretem a feleségemet, igazán szeretem, de én alapjában véve vidám, jó kedvű, élénk ember vagyok, ő ellenben olyan, mint a felhő, a melyből mindig esereg az eső. Attól tartok, hogy nem nekem való asszony szegényke.

A mikor azt mondta: szegényke, valami kicsinylésfélét vettem észre az arckifejezésén, a miből nem jósolhattam jót.

Két hónap múlva megint találkoztam Laczival.

— No pajtás, hogy vagytok? Jobb kedvű már a menyecske?

— Laczi vállat vont. Ördögöt jó kedvű, de-hogy is jó kedvű. Folyvást úgy érzem magamat mellette, mintha gyászunk volna. Forgatja a jeggyűrűjét és zokogva beszélget hozzá, boldog szavakat sugdos neki. Ha nem foglalkozom vele állandóan, akkor csöndesen sír és kijelenti, hogy jól tudja, — mennyire méltatlan arra a szerencsére — a mi akkor érte, mikor nőül vettem.

A minap az egész életére szóló bűjtöt fogadott minden kedvre, mert Szent Antal engem visszaidott neki. Tudniillik két napra elutaztam, de



Ő FELSÉGE ÉS KISÉRETE AZ 1869-IKI KELETI UTAZÁSKOR.

el ne érzékenyedik. — A legegyszerűbb véletlen, vagy csak egy odavetett szó, egy ártatlan megjegyzés, sőt egy tekintet is elég volt Katiczának, hogy remegni kezdjen az ajka és megnevésedik a szeme.

«Ó, Laczim, milyen különös kegy a jó istentől, hogy nekem adott téged!...» (Könnyek.)

«Édes drága férjem, egész éjjel nem bírtam aludni, mert arra gondoltam, hogy te az enyém vagy!» (Könnyek.)

«Milyen jó így, Laczim, — karonfogva veled! Hogy irigyelhet engem mindenki!» (Könnyek.)

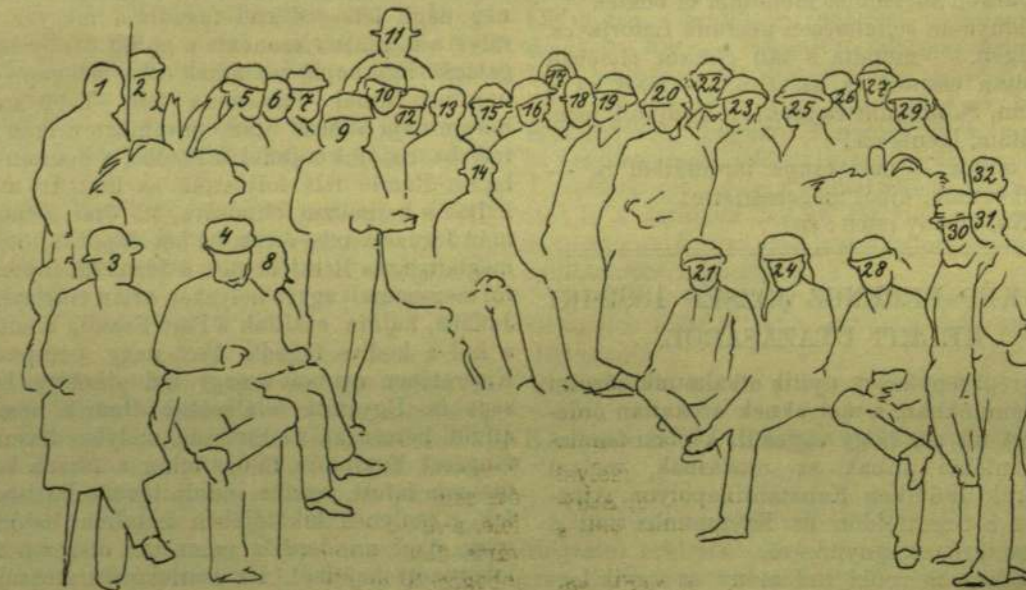
«Laczim! ez a templom az esküvőnk jutattja eszembe. Érzed-e vajjon te is azt, a mit én!» (Könnyek.)

«Ügy-e Laczim, mennyivel szebb nálamnál az a nő, a kin úgy rajta felejtetted a szemedet?!» (Könnyek.)

«Én tudom, hogy nem versenyezhetek másokkal, s te én nekem a legnagyobb áldozatot hoztad, a mikor elvettél.» (Könnyek.)

«Milyen különösen néztél rám az imént, édes Laczim, bizonyosan úgy találd úgy-e, hogy csúf vagyok.» (Könnyek.)

«Nézd Laczim, milyen csinos pár ez, a ki szemközt jön velünk. Alkalmasint ezek is fiatal házások.» (Könnyek.)



1. Raymond udvari titkár. 2. Branko furir. 3. Br. Bechtolsheim őrnagy. 4. Gr. Andrássy Gyula magyar miniszterelnök. 5. Plener osztrák kereskedelmi miniszter. 6. Gr. Bellegarde vezérőrnagy. 7. Gr. Beust. 8. Hofmann osztályfőnök. 9. Dr. Löbl udvari orvos. 10. Grolller őrnagy. 11. A király őfelsége. 12. Pápay udvari tanácsos. 13. Beck ezredes. 14. Tegethoff altengernagy. 15. Eltz szárnysegéd. 16. Baró Löbner kapitány. 17. Krieger őrnagy. 18. Braun államtanácsos. 19. Gróf Szilassy százados. 20. Eltz szárnysegéd. 21. F. nk sorhajóhadnagy. (1, 4, 6, 8, 9, 16, 19, 29, 32, 33, 35, 36, 37 a kíséret tagjai).

VÁZLATRAJZ A FŐTEBBI FÉNYKÉPHEZ.



A KARÁCSONYFA ALATT.

csak harmadnap estére érkezhettem haza. Azt hitte, örökre elhagytam. Láttad volna azt az örömsírát! Nem nekem való szegényke, nem, ismételte, és türelmetlenül legyintett a kezével. Hisz az érzélgősségével megkeseríti az egész életemet.

Elbűsültünk egymástól s még az utolsó szava is ez volt: nem nekem való!

Alig mult két hónap s már hallottam, hogy a barátom válik, nem állta ki azt a siró szerelmet, azt a könnyel áztatott boldogságot.

— Látjátok, — fejezte be az elnök, — pedig a barátom nem mondhatná, hogy zsákban macskákat vett, tudhatta, kit vesz el. Hiszen vagy tizenöt évig ismertem már a menyasszonyát, mielőtt a felesége lett.

— Engedj meg, Laci bácsi, — mondta a Kopasz Samu, de ha a barátod annyi idő alatt sem ösmerte ki jobban a jövődobelijét, akkor tőkfej volt.

— Kikérem magamnak, kikérem! — méltatlankodott Laci bácsi, és szinte belesápadt a méltatlankodásba.

Látszott rajta, hogy most neheztel. Nem szokott hozzá ehhez a konfidens hanghoz.

— De Laci bácsi, ne vedd úgy — engeszteltük, — tudod, milyen cinikus ez a Kopasz. Hiszen a barátod nem hallotta.

— Hja, az nem úgy van, — dohogott az elnök. — Elég ha én hallottam. Elvégre is én csak burkolt történetet mondtam el nektek...

Mindnyájan sejtelmesen néztünk Latorjayra.

— Igen, — mondta s tán először életében igaztalan csapatot az asztalra, — mert az a barátom, én magam vagyok!... Tudjátok meg, én voltam, igenis én!

S a mikor, — már csupa tapintatból is, — csudálkoztunk, újból megerősítette:

— No, bizony isten: én!

#### KÉT KÉP FERENCZ JÓZSEF 1869-IKI KELETI UTAZÁSÁRÓL.

Két régi fényképet nyílik alkalmunk közölni mai számunkban, a melyeknek szokatlan érdekességet ad az, hogy egyedüli képen fennmaradt emléke annak az utazásnak, melyet királyunk 1869-ben Konstantinápolyon, Athénen és a Szentföldön az Egyiptomba tett a suzi csatorna megnyitására.

A modern mérnöki tudomány ez egyik legnagyobb művének nemzetközi nagy jelentőségét azzal is akarták jelezni, hogy a csatorna megnyitásán az európai uralkodók nagy része vagy maga vett részt, vagy képviseltette magát. III. Napoleon császár nevében Eugénia császárné, a porosz és hollandi királyok nevében egy-egy herceg jelent meg, Ferencz József

maga utazott oda nagy kísérettel, a melyben a magyar kormány nevében gróf Andrássy Gyula miniszterelnök szerepelt.

A király 1869 október 25-ikén délelőtt indult el Gödöllőről, a kíséret tagjai ekkor már összegyűlekeztek Pesten. A pályaudvaron megebédelték s aztán útnak indultak. Az utazás Konstantinápoly felé akkor még nagyon körülményes volt, mert a vasut nem volt még kiépítve. Bányásig vasuton mentek, ott gőzhajóra szálltak; erről Moldovánál át kellett szállni kisebb hajókra, Drenkovától kocsin folytatták az utat, majd ismét hajón mentek Orsováig, innen Krajováig megint kocsin, Krajováitól Ruszcsukig hajón, Ruszcsukból vasuton mentek Várnáig, itt végre a szultán által rendelkezésre bocsátott hadihajókra, a Fekete-tengeren Konstantinápolyba. A keleti express-vonathoz szokott mai ember szemében roppant kényelmetlennek tűnhetik föl ez az utazás.

Konstantinápolya október 28-ikán reggel érkeztek meg s ott maradtak november 2-ig. A szultán s a török nép nagy ünnepélyeken részesítette az előkelő vendégeket, mindenféle ünnepélyeket rendezett a tiszteletükre s ott tartózkodásuk egyik napja péntekre esvén, alkalmuk volt a bajrám-ünnepet is végig nézni. Sorba látogatták a török főváros minden nevezetességét s aztán tengeren Athénbe utaztak. Ide november 3-ikán értek; a görög udvar és nép nagy lelkesedéssel fogadta a magyar királyt, a ki most viszonzta a görög király látogatását. Egy napig maradtak ott s másnap éjjel indultak útnak Palaszina felé. Több mint három napi utazás után, november 8-ikán futott be hajójuk a jaffai kikötőbe, a honnan lóháton Ramlé felé folytatták az utat. Itt meghaltak s hajnalban elindulva, 12 órai lovaglás után Jeruzsálembe értek. Itt két napot töltöttek, meglátogatva Bethlehemet, a Jézus lábanyomától megszentelt egyéb helyeket, aztán visszatérve Jaffába, hajóra szálltak s Port Szaidig mentek, a hol a kedve fogadta őket nagy pompával. Kíséretében ott volt a nagy mű alkotója, Lesseps is. Ugyanitt találkoztak Henrik németalföldi herceggel s a társaság, melyhez hasonló fényeset Egyiptom földjé talán a fáraók kora óta sem látott, együtt indult tovább Port-Said felé, a melynek kikötőjében hatalmas hajóhad várta őket mindenféle nemzetek díszesen fellobogozott hajóiból. Itt csatlakozott hozzájuk Eugénia francia császárné, a kit Ferencz József mindjárt megérkezése után sietett meglátogatni.

Itt kezdődött a csatorna megnyitásának ünneplése. Előbb istentiszteletet tartottak mohammedán és római katolikus szertartás szerint s november 17-ikén indultak a csatornába. Az út erre keresztül két napig tartott s

simán, programszerűen folyt le. November 20-ikán jutottak ki a csatornából a Vöröstenre; ez a nap mondhatni történelmi jelentőségű a világtörténelemben. Még e nap éjjel visszaérkeztek Kairóba. Innen kirándulásokat tettek Alexandriába, a Nilus deltáihoz, a piramisokhoz stb. November 26-ikán indultak vissza Trieszt felé, a hova december 3-ikán érkeztek meg, befejezve a fáradságos, de érdekes utazást. Ez a leghosszabb s legmesszebb terjedő út, a melyet Ferencz József valaha tett. A két fénykép egyikét Konstantinápolyban, a másikat Egyiptomban készítették.

#### KRISZTKINDLIK,

VAGY A REHABILITÁLT SZENT JÓZSEF.

Elbeszéli: Roskovics Ignác.

Józsí rokonom és jó barátom meghívott karácsony első napjára ebédre. A szeretet e napján szinte lehetetlen már, hogy egymásnak valamivel ne kedveskedjünk. En is zsemben egy zacskó Kugler-bonbonnal, kezemben papírba póllyalt néhány szál rózsával, indultam Buda várába Józsíékhoz ebédre.

Megérkeztem. Örömmel fogadtak, már csak azért is, mert nincs jobb vendég az erre születetnél, a legényembernél, kinek vendéglátása semmi elő- és utókötelezettséggel nem jár.

— Boldog ünnepeket kívánok! — állítottam be.

— Szívesen, — hangzott a válasz. — Használó jókat kívánunk.

Miczi, a Józsíék szép kis leánya, azonnal belétkapaszzkodott, vitt be a szalonba, a karácsonyfához: «Jó voltam, Nézei bácsi; mindent, mindent hozott nekem a kis Jézus!»

— Légy ezután is jó — feleltem s megcsókoltam a kedves gyereket. — No öregek, hát nektek mit hozott a kis Jézus?

Józsí gömbölyödő hasán egy arany óraláncot hímálva szolt: Ezt Szépséges felesége hozzásimulva, szerelmes, meglepődött pillantásokat vetett reá. Kezén egy csillogó briliáns gyűrűt mutatott: — a Jézuska hozta. Az életet már mindn oldalról megismertem nagyapó kedélyes mosolyával emelte meg új meleg házi sapkát s a kérdésekre bezárólag felelte:

— Nekem csak ez.

— Mindez szép — szoltam és kezd világgosságnak támadni elmémbe. Ugyanis benne van a szentírásban, megírta Máté evangélista: Mikor pedig született volna Jézus Bethlehemben, napkelet felől jövének — csillag által vezéreltetve — hozzá a három bölcs királyok és megtalálván a gyermek Jézust, leborúlva tisztességgel tőnek neki és az ő kincseiket előhozván, adának neki ajándékokat: aranyat, tömjént és mirrhát.

Gyerekkorom óta tünődöm azon, mi történt ez ajándékokkal? Semmi fölvilágosítás nincs erre nézve a Szentírásban. A tömjént, mirrhát még csak elhasználhatták; de mi lett az arannyal? Meg van írva, hogy Jézus nagy szegénységben nevedett és miképp nevelő-atyja, József az ács, két keze munkájával kereste meg a szent család mindennapi kenyerét, pedig most is, hát még azon időben milyen nagy summa lehetett egy ládika arany! Jézus ezt felöntötte korában se kaphatta meg; vagyontalan volt életében s midőn meghalt érettként a keresztán, nem maradt utána csak köntöse, melynek örökléseért kockáztat vetének maguk között a katonák.

Bizony mindezt összevéve — Isten bocsásd meg bűnömöt — azzal gyanúsítottam Szent Józsefet, hogy elsiklóftalta a Jézuska aranyait. Am megvilágosítá elémert mostan az Úr; látván a ti boldog meglepődéseket a Jézuska ajándékaival, tudatára jövekk annak, hogy nemcsak nem síkófálta el Szent József a három bölcs király ajándékát, a Jézuska aranyait, hanem mint gondos előrelátó család-apa, eltette a takaréka, még pedig, úgy látszik, a mennybélbe, hol meg van engedve az uszorakamat, mert a kis Jézus sok minden egygyébe együtt, az aranyat még most is osztogatja.

#### IRÓK KARÁCSONYA.

Bizalmas, vendégszerető hajlék, fenkölt szívű háziasszony, költői lelkületű házigazda, aztán jó öreg butorok a szobában, középen kerek asztal, körülötte költők, írók, publicisták s hogy a költőisége se hiányozzék ennek a nyájas, kedves milieunek, egy lehelletszerű, légies leánya, a ki ott mozog az ő földöntúli finomságával ebben a kis körben, hol a lelkek ritka összhangban találkoznak egymással, — ime ilyen kép elevenedik előnkbe a multból, karácsony ünnepének előestéjén. Egy év híján hatvan év előtt a magyar írók kisdéd táborának is volt egy emlékezetes összejövetele a szeretet ünnepén. Egyszerű, meglútt ünnep volt ez, de várást árasztott és melegséget sugárzott maga körül. 1844-ben, Vachott Sándor kecskeméti utcai lakásán volt a magyar íróknak ez az emlékezetes összejövetele.

Nyoma sines már az egykori háznak, lakói is egyenként elköltöztek belőle s azok is, a kik átéltek küszöbét és kellemes perceket töltöttek valaha benne, rég porladoznak ismeretlen helyeken. Csak az emlékezés idézi vissza az elmúlt órák egy-egy halvány, elmosódó jelenetét régi remiszczencziák fátyolképeiben.

Ott, hol a Wenckheim-féle hatalmas bérpalota áll a Kecskeméti-utczában (ma 2. sz. a.), volt 1844-ben a tragikus végű Vachott Sándor lakása, ki gyönyörű, ifjú nevelő, a később ismert nevű írónővel, itt alapította meg házi tüzhelyét. Az ifjú írópár vendégszerető modora, finom szeleme, nemes lelkülete a magyar írók legkiválóbbjait vonzotta körükbe. Vörösmarty, Petőfi, Lisznyai, Bajza, Erdélyi János, Deák Ferencz, Kuthy Lajos, Eötvös József, Kazinczy Gábor, Laborfalvi Róza látogatták leggyakrabban a népszerű házaspárt s ők voltak jelen 1844 karácsony estéjén is, mikor Vachotték bizalmas jellegű házi összejövetelt rendeztek. Pest utcaí ezekben az órákban hóval voltak beborítva, alig itt-ott égett egy-egy lámpa s az emberek nagy része is családi körben töltötte az ünnepest. Mindenütt csend, némaság uralkodott a félre-essőbb utcákban, akár csak ma a vidéki városokban. Petőfi ebben a hóföregtetes időben magas szürű csizmájában, zsinórozott atillával, vagyis comme il faut szalonképes öltönytben iparkodott a Kecskeméti-utca irányában Vachotték lakása felé. Elsőnek érkezett a vendégszerető házhöz s ezt a sietését érthetővé tette Vachott Etelek, ki akkor ott lakott bátyja házában s a Petőfi érdeklődését rendkívül felkeltötte. Épen a karácsonyfa díszítésre ért oda, mikor együtt látta Vachottékkal szorgoskodni a tizenöt éves Etelek. Színes csillagokat aggató Vachott a karácsonyfára, Petőfi mellette segédkezett s nagy figyelemmel kísérte a csillagok elhelyezését. De még jobban érdeklődött a mellette álló Etelek, a ki alig tudott hova lenni a pirulástól, mikor évőttek vele, hogy számára készülnek azok a csillagok s ime, most csak választania kell s a csillagja rögtön ölébe hull.

Huszonkét éves ifjú volt Petőfi ebben az időben s habár versei kifejelett egyéniséget mutattak, társaságban, hölgyek körében meglehetősen elfogultsággal viselkedett. Am azért alig tudott betelni a Vachott Etelek nézésével, ott sürgölődött állandóan körülötte s mikor a karácsonyi kalács készítése a konyhába szólitotta, akkor is nagy lopva utána ment, betekintett titkon a konyhába és gyönyörködött a bájos, ártatlan leánykában.

Lassanként megérkeztek aztán a többi vendégek is. Az elegáns Kuthy Lajos télvi idején egy szép élő csokorral lepte meg a hölgyeket, Vörösmarty szívélyesen köszöntötte a háziakat s így jöttek egymás után a többiek, köztük Laborfalvi Róza, az akkor már ünnepelet művésznő. A társaságot nem kellett nagyon szórakoztatni, csakhamar megtalálta mindenki a magának való társat s pár pillanat múlva olyan eleven élet uralkodott a barátságos szobában, mintha legalább is napok óta időzött volna együtt a társaság. Irodalom, művészet, politika, színház, sajtó mind szóba kerültek s a Vörösmarty nyugodt egyénisége adta meg a tónust az érdekes társalgáshoz. Ekkor Lisznyai Kálmánnak az az ötlete támadt, hogy míg a karácsonyfát meggyújtják a vacsora kezdő-



AZ ELSŐ HÓ.

dik, szavaljanak. A választás egyhangulag Laborfalvi Rózára esett, a ki engedett a közöhangnak és Vörösmarty felé bókot hajtvá, belekezdett nagy hatású költeménye, az «Árvíz hajós» elszavalásába.

A figyelmes háziasszony ekkor, hogy vendégei figyelmét elvonja a vacsora késedelmezéséről, emlékkönyvet vett elő és megkérte Eötvöst néhány sor írására. A «Gondolatok» költőjének ezen az estén szülemlett meg ez a szép karácsonyi vonatkozású emléksora, mely azóta összes gyűjteményeiben benne foglalattik. Eötvös ezeket írta:

«Isten, mikor meglátogatta földünket, nem villámok közt tűnt fel az embereknek, nem hegytetőn, ragyogó sugaraktól körülveve: egy anya karjai között mosolygott a pásztorok adományainak s ez vala a legszebb, legszentebb oltár a világon.» Eötvös után a könyv Petőfihez került, kinek szintén kellett néhány sort írnia. Petőfi sem kéréte sokáig magát, tollat fogott és a következő versecskét rögtönözte Vachott-néhoz:

«Tudom, mint boldogított férjedet;  
De szinte kívánom, hogy azt ne tedd:  
Ne olyan nagy mértékben legalább.  
A fájdalomnak csalogánya jó,  
Mióta boldog, hangja rikán jó,  
Gyötörd, hogy halljuk bús dalát.

Irtak utána a többiek is s mikor Lisznyai Kálmánra került a sor, az elms palóc nem utasította vissza Vachottné kérését, de a társaság nagy derűsége között megjegyezte, hogy ő éhes s szeretne már asztalhoz ülni. A konyhában sürgős munka folyt még mindig, de már nem kellett soká várakoztatni a társaságot. A karácsonyfa felgyújtása előzte azonban meg a vacsorát. A társaság körbe vette a gazdagon feldíszített fát s éljenzéssel fejezte ki tetszését, mikor a gyertyák fényében a sokféle tárgy ott tündökölt. Mindenik jelenlévő számára volt egy emlék elhelyezve, de ezenkívül egy fehér abroszszal letakart asztalon színezett csillagok is voltak kiterítve.

Vachott a karácsonyi babonára hivatkozva külön egy huszonnegyű águ csillagot rajzolt a Vachott Etelek számára s a csillag mindenik ágára rákellet a jelenvoltaknak neveket írniok. A babona abban állott, hogy Vachott Etelek éjjel párnája alá rejti a csillagot s a hajnali ébredéskor láttatlanul egyik ágát leszakítja. A melyik név lesz az ágra írva, az fog lenni a jövődobeli férj. Adomáknak, ötleteknek egész sorozata járta, míg a csillag elkészült és a nevek reá kerültek. Csak két ág volt még üresen, melyek közül egyiket beiratlanul kellett hagyni, mert hátha a sors egyelőre nem akart vőlegényt rendelni.

— Oda írom majd én a nevet! — szólt meg egészen váratlanul Petőfi s leült a karácsonyfa

alá és az üresen maradt papírra neve aláírásával a következő sorokat jegyezte:

Ha e sötét betűk, a miket itt leírok,  
Lennének a balsors, mely tán téged ér,  
Elvetném tollamat, s nem írnék, bár ha lenne  
Minden vonásomért egy-egy ország a bér.

Vörösvő lett Etelek, mikor a sokat mondó sorokat elolvasta s csak néma kézzorítással tudta tetszését nyilvánítani. De még jobban zavarta jött, mikor Lisznyai az imént írott papírlapot a társaság eljenzése között felolvasta. Most már a vacsora is megkezdődött s mindenkinek helyet foglalt. A véletlen úgy rendezte, hogy Petőfi Etelek mellé került és szóbelte azt az eszményi gyöngédséggel kezdett regényt, mely egész lelkét betöltötte. Éjjel után egy óráig tartott az együttlet, ekkor Vörösmarty felemelkedett s magyar szokás szerint boldog ünnepeket kívánt és bucsuzott. Utána a többiek is egyenként elbucuztak, Petőfi maradt legutoljára, ki az ajtónál így szólt Etelekhoz:

— Vigyázzon ám a csillagra, mert reggel itt leszok, hogy megtudjam az eredményt.

Másnap reggel azonban hiába jött, mert a csillag különös módon eltűnt az Etelek párnája alól. Petőfit nagyon lehangolta a dolog, de rosz hatással volt Vachottékra is, kik valami veszedelem előjeltemét érezték a csillag megmagyarázhatatlan eltűnésében. A karácsony esti ártatlan játék komoly, megdöbbentő valóságá vált. A csillag eltűnését egy ártatlan, üde, kedves lélek eltávozása követte. A csodaszép, gyöngédkedélyű, hófehér lelkű Vachott Etelek két hét múlva a karácsony esti iró vacsora után meghalt. Épen a legszebb éveiben, ártatlan lelke legragyogóbb tisztaságában ragadta ki a halál övéitől és a legnagyobb magyar költő reményeiből. Tragikus kumulása évek múlva is emlékeztetése tette a híres karácsonyestét. Temetésén ott voltak a Vachottékhöz meghívott írók is s az ekkor feltörő mélyeség gyász és kétségbeesés hatása alatt írta Vachott Sándorné évek multán naplójába:

— «Ezt a karácsony estét s a rákövetkező rettenetes csapást soha, de soha sem fogom elfelejteni.»  
Zuboly.

#### KARÁCSONYI KÉREGETŐK A RÉGI PESTEN.

Száz évvel ezelőtt vajjon hogyan virradt a Megváltó születésének titokzatos hajnala a mi szép fő- és székvárosunk népére? Milyen képet látott maga előtt a girbe-görbe utcákon, a mikor az apró házikók küszöbeit megüllete az angyali hívrvő örömhöz üzenete? Bizonyára nem közönséges indulatok, nem mindennapi érzelmek és gerjedelmek napja volt ez egy oly lakosság közepette, melynek hitbuzgósa naivul mély és bensőségteljes vonásokban bő-

velkedett, s egy oly korban, a midőn a Rókus-kápolna örök mécsese, vagy a Keoskeméti-kapu előtt álló Tizennégyes segítő szent kápolnája (Sacellum XIV. Auxiliatorum) a törvény sujtó keze elől is sértetlen menedéket biztosított az üldözött gonosztevőnek.

Korán reggel, miközben a frissen esett hó zuzmarával lepté be a házak zsupos és zsindelyes födeleit, a templomba hívó reggeli hangszó hangjára ünneplő arcot öltöttek a régi Pest utcái. Tisztes polgárok, vadmacskaprémek «Wildschur»-ban, öklönyi «csöcsömbök»-kal, szemérmes hajadonok, a kötött fekete «antolage» kendő alatt zöld moire, vagy «creditor» ünneplőben, s módosan szorongatva kezökben a «Königliche Hauszierde», vagy az «Innerlicher Christ» nagy kaposos imakönyvét, illedelmes komolysággal szaporították lépteiket, hogy meghallgassák Péter Salváry vagy Mucz Sebestyén főtisztelendő provinciális ünnepi szent beszédét a piaristáknál. Zöldség-árusok és gyümölcsös fókák már reggel nyolcz órakor betakarodtak a «Zöldpiacz»-ról, hogy valahogy meg ne botránkoztassák a szigorú «dicasterialis» urakat profán lármáikkal, s fent a városbáz, a «Domus praetoria» tornyának erkélyén, Reiner Mihály

vissza telve. Megjelentek a látóhatáron a kolduló diákok, vulgo legátusok is, s a hol föl-ütötték sátrukat, ott ellenére a szent napnak, nem folyhatott le a mulatság táncz, muzsikaszó s ezt követő kihágások nélkül. Pest városa okulva egy ilyen, kóbor cigányok és mesterlegények közt lefolyt s majdnem emberhalállal végződő esetpatén, azontúl rendeletben adta ki, hogy «senki az mesterlegények és az deákok közül szablyával, pallossal, csákánynyal és más fegyverrel se nappal, annál is inkább éjjel járni ne merészeljen, különben tömlőzbe vettetik.» De más városok is valóságos rendőri felügyelet alá fogták az ilyen ünnepi diákságot és súlyos bírság alatt tiltották, hogy nekik bárki is hajlékot adjon.

Nem is ütközhetünk meg ezen, ha tudjuk, hogy különösen a karácsonyi ünnepeken elterjedt és szokásba jött lövöldözések és puffogtatások nemcsak állandó tűzveszéllyel jártak az akkori építkezési viszonyok mellett, de igen gyakran emberéletben is kárt tettek. Azonkívül — mi tagadás — az ilyen alkalmaknál megkövetelt vendégeskedések, a házról-házra való ünnepekösztetés s az ezt viszonzó sok borralaló is nagyon súlyos teherként neheze-

is lehűzták a czifra mundért s helyette 20 denár ruha-átalányi szabtak ki. Hogy valamivel aztán kárpótolják őket a sanyarú időkért, rászabadították őket a lakosságra ünnepi kéregetések címén, egy-egy mérő gabonát ajándékoztak felségélyezésökre, vagy máskép igyekeztek hónuk alá nyúltni. Rá is szorultak erre, mert az idegen bandák versenye is mindjobbban szorongatta a szegény embereket megélhetésökben. Panasz panaszt ért a fizetés csekélysége miatt, mely egyáltalán nem állt arányban a közönség izlése elfünyvásodásával, a mely megkívánta tőlük, hogy már nemcsak ünnepeken, de hétköznapiokon is többször produkálják magukat és pedig «szép mutetteket (motette), nem pedig matriculákat (madrigál) és szerelmes nótákat fújjanak, melyeket alig kezdenek el, már is bevégeznek.»

Epen ezért már 1755 táján mind hangosabb a panasz Pestben, hogy «diákok, megyei hajduk, városi gyalogos katonák, magánházak kaposai, egyes porták őrizői karácsony szombatján, új-év előestéjén, mikor a legbuzgóbb ajtatokodás ideje van, egész éjjel profán zenével körüljárva, a szegény néptől pénzt csikarnak ki. Másfelől névnapj és ünnepi köszöntök egész



BIRKAVÁSÁR BETLEHEM FŐTERÉN. — Bozkovics Ignác félvétele.

uram, a «regens chori» megadta a jelt a hidegtől pirosra csipett pozaunistáknak, hogy rázendítsék a szent karácsonyi zsolozsmát.

Lassan, szép sorjában gyülekeztek aztán a nagytekintetű ezéhek is arannyal, selyemmel kivarrt zászlóik alatt, elől az érdemes szabócéh, nemes és nemzeti Háló Mihály uram vezérlete alatt, majd a rézöntők, ácsok, asztalosok, a kéményseprők vagy «spaciaminariusok», a nyergesek és szűcsök, a halászkok és tobakosok; legvégül aztán, méltósága teljes diszében, körülveve a város hivatalos uraitól, talpig feketében, maga Deanovics Gáspár főbíró, alig gyözve fogadni a tisztelgők üdvözléteit, kik között természetesen nem hiányozhattak a testvér görög egyház epitropusai sem, hivatalos képviselőkkel folyólag.

Pirosló «zsóter» (sódar) a terített asztalon, meg jóféle rozsólis várta az ünnepköszöntők hosszú sorát, a kiknek ékes rigmusait nem gyözte hasábkobaszadni hetek óta a budai Landerer-nyomda. Mert a régi ünnepi gratulációs seregéről fogalmat sem alkothatunk ma már magunknak. Valóságos sáskajárás volt ez, melynek alkalmatlankodásairól számtalan panasz tanuszkodik.

Karácsony napja ugyanis rendszeren várva-várt alkalmul kínálkozott harangozóknak, egyházi-  
nak s más efféle speziezeknek is egy kis bor összekoledálására. A mester rendszeren házhoz küldte korsóját, s Isten tudja, hányszor kapta

dezt a takarékos városi polgárságra, főleg abban az időben, a mikor a sokféle belvillongás s az alig elmúlt török pusztítás oly vagyoni romlást okozott, hogy városi hatóságaink egymásra hozták a szabályzatokat a czifrázkodás ellen s egymásután tiltották el a polgárendüeknek a «selem ruhát, aranyos-ezüstös zsinórt, csipkét, prémet, fűsüt, fűszorítót, piros pantofliát, nyári kezttyüt, fátvált, rókamál-bélest», stb.

Önként értendők, hogy ilyen körülmények közt a karácsonyi élőködők is érezni voltak kénytelenek a szűk idők súlyát. Pedig a régi jó időkben ez ünnepi köszöntés is hozzá tartozott azokhoz az angáriákhoz, melyek kijártak pl. a fizetett városi zenekaroknak. Mik voltak ezek a régi kommenziós zenekarok? Bizony nem valami nagy stílus filharmóniai társaságok, hanem többnyire toronyorségre szerződött egyszerű kürtösök, a kiknek tulajdonképeni feladatuk az óra- és tűzjelzés volt, de azért mellékjárandóság címén már a XVI. század közepén megengedték nekik Pestben, hogy sátoros ünnepeken, karácsonykor és új-év napján extra díjért, jó borralalóért a polgármester engedélyével házról-házra járjanak, lakodalmakon közreműködjenek, stb.

Lassanként aztán, a mint polgáraink mindjobbban szegényedtek, egyre többet voltak kénytelenek elbocsátni közülök, a megmaradtakról

seregei különböző szentek ünnepein, husvétkor, pünkösdkor, de legkivált május első napján májusfa-állítás címén az egyes házakat fölkeresik s az ily módon kizsartolt pénzt évszivásra fordítják s a közönséget zavarják.»

Hovatovább aztán mindjobbban elterjedt az ünnep révén való zsarolás s ennek újabb megújabb módja. Az esztendő három nagy ünnepén, első sorban a karácsonyon kívül, Pesten a «Martini-Trunk», a Márton-napi ivás is sok áldozatot követelt a polgárságtól. Azután meghonosult a Mindszentek-napi kalács, a ma is itt-ott még feltűnő «Heilige Stritzl», a melyet, illetőleg a melynek váltását minden rendű cseléd és mesterlegény szinte feltétlenül megkövetelte gazdájától és munkaadójától, úgy hogy végre is nem volt mit tenni, a fekete- és fehérsütő pékeket kellett eltíltani ilyenek sütésétől.

Feslettség, tivornya «dombérozások» voltak az ily karácsonyi koldulások rendes kísérői. 1747-ben a győri borbélyok lázadtak fel ünnepi követeléseik nem teljesítése miatt s csináltak olyan kravallt, hogy a hatóságoknak kellett közbelépni s rendre befogdosni a «koresmán, korduzliban, avagy kávéházakban kalézőlő és flangérozó» Figarókat. Persze minde me mulatságokra feltette aztán a koronát az «ördög bibliája», a kártya, a mely nélkül az ünnep nem is lett volna igazi ünnep.

V. S.

## A HÉTRŐL.

**Könyvvásár.** A könyvkereskedések ugyan egész esztendőben nyitva vannak, de a hagyomány szerint Magyarországon esztendőben kétszer van könyvvásár: karácsony előtt és húsvét előtt. Pnyenkor az emberek mindent vásárolnak: még könyvet is, mert az ajándékot sokféle izlés szerint kell összeválogatni és olyan izlés is akad, a melyik könyvre éheznek vagy szomjuhozik. Egy malicziózus elmésség szerint, az emberek Magyarországon ezekben a napokban kapják azokat a könyveket, a melyeket azután — kölesön kérnek tőlük. A mi különben egyre megy, mert minálunk olyan ember, a ki ad valamit a karaktere szeplőtlenségére, óvakodik attól, hogy kölesönkapott könyvet visszaadjon. Ilyen módon született az a téves, de meglehetősen elfogadott hit, hogy ebben az országban senki se vásárol könyvet. A mi nyilvánvalóan nem igazság. Mert ha az, a kitől mi kölesön formájában szereztük meg véglegesen, maga ajándékba kapta is a könyvet, valakinek eredetileg mégis csak vásárolnia kellett. És minél több könyvet kérnek kölesön az emberek, annál többet kellett vásárolniok is azoknak a legelől járt valakiknek. Könyvet tehát vesznek is Magyarországon. Igaz, hogy állítólag a legtöbbet, azaz hogy a legdrágábbakat — butornak veszik, illetve szabadisznek. A diszes táblájáért, a veretért, meg a kaposokért. Hogy — legyen valami azon a bizonyos asztalon, a melyet a művelt családok asztalának szoktak emlegetni. Lehet, hogy ebben az állításban is van igazság: de ez az igazság se olyan lesújtó, mint a milyennek az első pillanatban látszik. Sőt egyáltalában nem baj. A könyvek között van egy nemes és értékes szolidaritás. Az egyik hódít a másiknak. A nagy a kisebbnek, a diszes a tartalmasnak. Az a bácsi, a ki olyan okos, szép könyvet kért, a melyiknek kaposos, czifra legyen a táblája és csokoládé legyen benne, ma már átköltözött a régi adomák figuráinak birodalmába. A melyik könyv ma diszes köntöst kap, az rendszeren a tartalma értékével érdemelte meg a ruhája pompáját. És az ilyen könyv maga is propagandája a könyvnek, vonz és hódít neki. Ma még minden könyv missziót teljesít, ha megveszik, mert olvasót nevel. Hogy micsoda könyvet ne vegyen meg a közönség, ennek a figyelmeztetésnek akkor lesz itt az ideje, ha majd már minden könyvet meg akarnak venni. De akkor meg már ugyis tudja mindenki, hogy mi az, a mit megvenni és elolvasni érdemes.

**Közégy választás.** Budapest polgársága ezen a héten megint atyákat választott magának. Ezuttal nem honatyákat, hanem csak városatyákat. Ez az aktus Budapesten rendszeren se valami túlságosan élénk, se valami túlságosan izgalmas lenni nem szokott. A milyen eleven az érzékük minálunk az embereknek az ország dolgai iránt, olyan halavány a fogékonyságuk a város ügyeivel szemben. Budapest főváros lakossága különben politikai érzék vagy érzékenység dolgában se áll az első helyen az országban: de a lokális közügyek dolga meg talán az országban sehol se mozgatja meg a polgárságnak olyan kicsiny hányadát, mint ebben a legnagyobb magyar városban. A minek megvolt a maga igen közel fekvő és természetes magyarázata. Budapest lakosságának óriási szaporodásában a legnagyobb szerepet a beköltözés játszotta. Megírta már valaki, hogy Magyarország népe három helyre vándorol a legnagyobb tömegben: Amerikába, Romániába és — Budapestre. Ebből aztán mindjárt nagyon érthető, hogy a főváros lakosságának egy igen nagy részéből — az újabb településből — hiányzik az érzék vagy még inkább az érdeklődés a város közügyei iránt. Nagy időbe telik, míg a lakosság e részének eszébe jut, hogy ezek iránt a dolgok iránt is érdeklődjék; még többé, míg bennük tájékozódni, eligazodni tud, ráeszmél, min kellene változtatni és mit kellene megerősíteni. Úgynevezett színházi ember vagyis a kit a kulisszák világa izgat és érdekel, de talán még titkos drámaíró is több van Budapesten — a politikusokról nem is szólva — mint olyan polgár, a ki a város közdolgaiban tájékozott és velük foglalkozik. Kialakult városi közvéleményről nálunk beszélni is alig lehet: vagy legalább a közlemúltban is még alig lehetett.

De az országos nagy átalakulás most mégis éreztette a hatását legalább annyiban, hogy a lelkek megmozdulása egy lendületes, sőt majdnem izgalmas küzdelmet produkált a községyi választásban. Láttunk zászlós fiakkereket, egészen takaros plakát-háborút, választók fölvonulását, voltak összetűzések is, szóval a választás tisztára úgy festett, mint egy — választás. A két napon, a míg tartott — észre lehetett venni, hogy van. Ez is eredmény, de még kívánatosabb, hogy ez az érdeklődés — hasznosan kamatozzék. Hogy ne csak a voksolás legyen sikerült, hanem a választás is.

**A hirdetés.** A közmondásban mindig van igazság, de ez az igazság nem mindig az örök



A SZENT CSAIÁD. — Bozkovics Ignác oltárképe a szinai templomban.

azt akarja, hogy meghallják a szavát, annak vagy nagyon hangosan kell kiabálnia, vagy nagyon széken kell énekelnie. A mi idők forgalmi életének a tüdije meg a torka: a reklám. A hirdetés. Ha az ember főként így karácsony táján forgatja a lapokat, meg kell róla győződnie, hogy a mi üzleti életünk tüdije, hála Istennek, már meglehetősen kifejldött és megerősödött. A mi mindenestre örvendetes dolog, mert bizonyítja egyrészt azt, hogy van mit kínálni az embereknek, másrészt meg azt, hogy van érzékük is a kínálás leghatásosabb, modern fajtája iránt. Bolond kényeskedés az, a mely fűtmálva beszél a vásári zajról. Az ördög az a vásár, a mely nem eleven, nem zajos. Erdem és dicsőség — mert haszon — az olyan hang, a mely ezt az egészséges lármát úgy növeli, hogy ki tud válni belőle. Akár az erejével, akár a szépségével. A reklám, a hirdetés ma már szinte önálló művészet, a melynek ez a két virtus a legalkalmasabb eszköze. A méret, meg a szépség. Az egyik a tömeggel hat, a másik a formával. Az egyik úgy fogja meg a közönség szemét, hogy akármerre néz, mindenütt ott látja: papíron, falon, sziklán, oszlopokon, kocsik és hajók bordáin. A másik meg úgy, hogy egy ügyes ötlet vagy valami szép művészi forma köntösebe öltözteti azt, a mit a közönség szászereivel közölni akar. A hirdetés oszlopokon meg a lapok hirdetés oldalain akárhányszor találunk reklám képeket, a melyek igaz művészet munkái és az ilyen alkotás erejével fogják meg az érdeklődésünket. Egy haszna már mindenestre van belőlük a közönségnek: a gyönyörűség és haszna van belőle a hirdetőnek, meg a művésznek is. A sok hirdetés mindig és mindenütt a virulás jele, egy nagy kert, a mely azt mutatja, hogy itt munka folyik és gyümölcs terem.

A civilizista. A jó norvégek esztendeje megcseltek, hogy rövid fölmondással elbocsátották a régi uralkodójukat. Az volt a panaszkodás, hogy keveset uralkodik, a norvég királyságot csak mellékfoglalkozásnak tekintik, keveset tartózkodik a hivatalában, azaz hogy norvég alattvalói között, legalább is háromnegyed részben svéd és legfőkébb, ha egy negyed részben norvég. Miután többszöri figyelmeztetés se használt, ő felségét rövid úton fölmentették. Oszkár király belenyugodott a dologba, még csak végkielégítést se követelt, a norvégek pedig maguknak új királyt szerződtek. Mert a régi öreg volt, hát fiatal és mert a régi svéd volt, hát dánust. Még lehettek elégedve az új akvizícióval. Az új király egészen norvég lett, még a nevét is *Hakonra* norvégosította, odament lakni hűséges alattvalói közé és szorgalmasan uralkodott. És ime a norvégek most megint egy kis meglepetéssel szolgálnak a világnak. Az új király civilizistája ugyanannyi volt, mint a régié. Hét-százezer korona: a mi civilizistának éppen elég nem sok. Olcsóbban egy király se uralkodik egész Európában. Legfőkébb talán a montenegrói fejedelem. De ennek meg jól jövedelmező vendégfogadója is van Czettinijében. És a norvég képviselő urak még ezt is sokalják az ő fiatal, de családós királyuktól. A civilizista tárgyalásánál fölállt egy képviselő úr és a királyi fizetésének leszállítását követelte, nem is a felére, hanem a heted részére. Százezer koronára. És mindössze tizenegy szavazaton múlt, hogy a storting nem így határozott. Az eset nagyon alkalmas arra, hogy gondolkodóba ejtse Hakon királyt és mindazokat, a kiknek valaha olyan ábrándjuk támadt, hogy jó lenne Norvégiában királynak lenni. Úgy látszik, hogy ez a szerencse nem olyan túlságos. A norvég igények veszedelmes fejlődésképesek. Olaf népe először beírta egy negyed rész királylyal és egész fizetést adott neki. Most egy egész király van és már csak egy heted rész fizetést akar adni neki. Ha ez így halad, nemsokára a norvég király fog fizetni azért, hogy uralkodó lehet. Esetleg árlejtés útján adják ki ezt a méltóságot annak, a ki a legtöbbet adja érte. Semmi kétség benne, hogy pályázók így is akadnak bőségesen. Mert az emberekben megvan az a nem is érthetetlen gyöngöcs, hogy szivesebben lennének királyok ingyen, mint például magánhivatalnokok fizetéssel.



ACSÁDY IGNÁCZ.

ACSÁDY IGNÁCZ.

1845 — 1906.

Történetírásunk csak lassan és nehezen tud modernebb irányba jutni. Jeles történetíróink van szép számmal, a levéltárakat, régi könyvtárakat felkutatják, a fontosabb és az aprólékos adatok óriási mennyiségét hozzák évről-évre napvilágra, egyes monografiákban, összefoglaló nagyobb művekben fel is dolgozzák az adatokat. De kevesek vannak köztük, a kik a politikai, diplomáciai és hadi történeten kívül egyéb szempontokra is elegendő figyelemmel lennének. Háborúk, fejedelmek és követek tárgyalásai, országgyűlési tárgyalások s más effélék, bármily nagy és fontos dolgok, még nem adnak elég teljes képet egy-egy nemzet mindenkor állapotáról, ehhez szükség van a társadalmi és gazdasági állapotok, a művelődési törekvések ismeretéről is. A régi emberek nem csak hadakoztak, politizáltak, hanem mindennapi magán-életet is éltek s tulajdonképpen ez volt a fődolog életükben. Ha tehát túlságosan tartjuk is egyes legújabb külföldi történetírók eljárását, a kik a hadi és politikai történetet egészen vagy majdnem egészen mellőzik, be kell látni, hogy a történetíróknak, ha a multról teljes képet akar adni, figyelembe kell vennie mindazon nagyon sokféle tényezőt, a maguk kölcsonos hatásában, melyek az egyes ember életét minden időben meghatározzák.

Ebből a szempontból tekintve *Ácsády* Ignác halála épen ott ritkította meg a magyar történetírók sorát, a hol úgyis kevesen vannak. Mert ő, különösen újabb munkáiban olyan szempontokat alkalmazott, a melyek jelentékenyen kitágítják történelmi látásunkat. Egyik legjelentékenyebb munkájában, a két kötetes *Magyar birodalom története*-ben minden egyes korszak tárgyalása közben illő figyelmet fordított a társadalom és különösen a magyar nép akkori művelődési állapotára, életmódjára, gazdasági helyzetére. Talán ennél is fontosabb, bár sok tekintetben hiányos és egyoldalú, a magyar jobbágyok történetéről szóló nagyobb műve, a mely első kísérlet a magyar földművelő parasztság életének egységes összefoglalására. Sokat foglalkozott a gazdaságtörténettel is, e téren az úttörő munkások közül való.

Munkáit előkelő felfogás, az anyag megválogatásának és feldolgozásának gondja s élénk, könnyed előadás jellemzik. Ez utóbbi vonása nyilván azzal függ össze, hogy irodalmi pályájánál mint hírlapíró kezdte, a régi *«Pesti Napló»* vezércikk-írója volt s kiadott két regényt és egy vigjátékot is. Bár mint hírlapíró is előkelő helyet foglalt el, tulajdonképeni hívatása mégis a történetírás volt s maradtandó ebben tette emlékét. Monografiája *Széchy* Mária-ról, a Milenniumi Magyar Történetbe írt két kötet s kisebb munkáinak egész serege tartja fenn nevét, ezek szerettek neki helyet az Akadémiában is. Utóbbi időben már kizárólag tudományos foglalkozásának élt, visszavonultan dolgozta munkáin. Ugyszólván íróasztala mellől ragadta el a halál.

## MOLNÁR DANI, A SZÉKELY SZOBRÁSZ.

A Tulipánkert-szövetség népipari vásárán mindenkinek a figyelmét magára vonta egy ünneplő bekecsbe öltözött, mosolygó arcú, okos szemű székely ember, a ki ott, az érdeklődők szeme láttára gyúrja az agyagot és hamarosan, szinte boszorkányos gyorsasággal formál medvéket, bikákat, kecskéket, meg lovakat. *Molnár* Dani a becsületes neve ennek az értelmes arcú embernek, a ki beszédes bizonyossága a magyar fajban lakozó, ámulatot fakasztó nagy tehetségnek és csodálatos sokoldalúságnak.

Ez az egyszerű székely ember a marostordai Makfalván éldegél. A környéken és különösen a Makfalvával szomszédos Szováta fűrdőn nagy a híre Dani bá'-nak. Sokat emlegetik csodálatos művészetét, a mely valóban csak a maga őseredet, csiszolatlan mivoltában fakad lelkéből. Soha nem tanította senki az agyag formálására, soha nem adott neki senki útbaigazítást és ő mégis olyan szobrokat gyúr, a melyek becsületére válhatnak akár melyik iskolázott művészembernek.

A nyáron Szováta járva fölkerestem, de Dani bá' nem volt otthon. A felesége — egy értelmes arcú, ókularés, beteges asszony — mentegődött, hogy nemsokára megjön; most a hegyen őgeleg.

— Aztán mit csinál ilyenkor Dani bá' a hegyen? — kérdeztem.

— Csak leheveredik s nézi az ökröket s a bivalyokat.

Tehát tanulmányozza az állatokat, figyeli a mozdulatukat.

Dani bá' hamarosan meg is érkezett. Egyszerű, nyáriás székely viseletben volt. Értelmes arcvonásai, okos szeméből le lehetett olvasni örömét a vendég érkezésén.

Körülvezetett a házában s megint betértünk a *«müterm»*-be, — a hogy a kis szobáját nevezi. Itt mondogatni kezdte az egyes tárgyak apró történetét. Különösképpen büszke volt a nagy medvéjére és a bikáira.

— Aztán mivel csinálja ezeket a szobrokat, Dani bá'? — kérdeztem.

Fölvett az asztalról egy újjnyi hosszúságú hegyes, vékony fadarabot s mutatta:

— Ezzel, meg a két kezemmel.

Való igaz, hogy primitívebb eszközökkel nem igen gyúrnak szobrot.

Lassan-lassan elbeszélgettünk és megkértem Dani bá'-t, mondja el, hogyan lett belőle szobrász.

— Gyermek-koromban, — mondta, — édesapám kiküldött a mezőre, hogy a csortára ügyeljek. Mellettem volt az agyag: unalmamban gyúrni kezdtem. Ezeket az alakokat elrejtettem egy közeli barlangba, hogy a másnap készülttel összehasonlítsam. Örültem, mikor észrevettem, hogy jobbak, mint a minapiak. De az apám nem látta szívesen, hogy alakokat formálok az agyagból. Sokszor negszidott érte s azt mondta, jobban tenném, ha a csordára ügyelnék. Nem is gyúrtam aztán az agyagot, mert sok baj volt a gazdasággal. Mikor aztán megfeleségesedtem, gondoltam magamban, nem lesz, ki megverjen s megint próbáltam az alakokat kiformálni. De bizony rámtámadt a feleségem is, hogy inkább hasznosabb munkával töltsen az időt, szükségünk van kenyérre...

S aztán tovább mesélte Dani bá', hogy a szabad idejében mégis foglalkozott a szobrászattal. A faluban mindenki tudta róla, hogy szép alakokat tud formálni s végtére megismerte László Gyula, a marosvásárhelyi iparkamara titkárja is és *Petelei* Istvánna, a székelyföld kitűnő írójával együtt legelkeesebb pártfogóivá szegődtek. *Petelei* István kieszközölte, hogy Dani bá' Budapestben egy szobrász-mütermében bemutathassa mesterségét. Ilyenformán tüntek föl Dani bá' alkotásai *Fadrusz* Jánosnak. Levelet írt Dani bá'-nak Makfalvára és buzdította, hogy csak dolgozzon tovább szorgalommal s megigértte neki, hogy havonként hatvan koronával fogja segíteni. Ezentúl már az asszony sem zöröltött Dani bá' szabadon, gond nélkül élhetett a művészetnek.

*Fadrusz* azonban nemsokára meghalt. Eleget búslakodott utána Dani bá', mert *Fadrusz* azt

tervezte, hogy leutazik hozzá s magával viszi a mütermébe, hogy kitanítsa. Dehát másképen határozott az Uristen ő szent felsége s a Dani bá' nagy pártfogója meghalt. A gyászjelentése most is ott függ a *«belső-ház»* falán.

*Fadrusz* halála után minden jó dolgát *Petelei* Istvánnak köszönhette Dani bá'. Ő ismertette meg Szováta fűrdőn is, Marosvásárhelyen is, Budapestben is. Ennek az ismeretessé válásának köszönheti Dani bá', hogy eladogathatja egyes darabjait. *Petelei* István eszközölt ki neki némi segílyt a vármegyétől s ebből a segedelemből építhetett magának Dani bá' tisztességét égető kemenczét.

— Most már van miből élnünk, — mondotta boldog arccal Dani bá' s gyúrhatom az agyagot, a mikor tetszik.

— És sokat dolgozik-e Dani bá'?

— Ha kedvem kerekedik, akkor szüntelen dolgozom. Ha nem érzek hozzávaló kedvet, — hétszámra hozzá sem nyúlok az agyaghoz.

Ebből is látszik, hogy igazi művész-teremtés Dani bá'. S e szavaira eszembe jutott az a két érdekes és jellemző történetke, melyet *Petelei* Istvántól hallottam.

Épen az említett segílyről volt szó. *Petelei* István lelkére kötötte Dani bá'-nak, hogy kedd este Marosvásárhelyt legyen, mert szerdára tüzték ki a közgyűlést, a melyen ezt a segílyt megszavazzák, s illendő — úgymond *Petelei* István — hogy magát Dani, bemutassam az uraknak. Elérkezett kedd este, de Dani bá' csak nem jelentkezett. Szerda reggel: Dani bá' nem jött meg. A gyűlés is eltelik s végre másnap megérkezik egy levél — Dani bá'-tól. *«Engedelmet instálok — körülbelül ilyenformán írta — de olyan szép bikát vezettek a falun keresztül, hogy én addig ki nem mozdulok innen, a míg vagy két olyat nem csinálok»*.

Máskor meg az történt a székely szobrász-szal, hogy galambot csinált s azt kitétte az udvarra. Meglátja a macska s — re ugrik. Ez volt a legnagyobb büszkesége és boldogsága Dani bá'-nak, pedig ő nem is tudott semmit sem *Appelles*-ről, sem *Zeuxis*-ről.

Most már nemesak ökröket, bivalyokat, medvéket, kecskéket, juhokat, kutyákat, pásztorokat gyúr, hanem megpróbálkozik lovakkal is, de az ökrök s bivalyok a legszebb alkotásai. Az állat mozdulatait beszédes hűséggel adja vissza, valóságos élet van az agyagban.

A folytonos tanulmányozás is meglátszik újabb munkáin. Tanulmányozza a tökéletesedik. Egy-két év előtti alkotásait összevetve az újabbakkal — rendkívüli haladásnak lehetünk a tanúi. Dani bá' mai alkotásai valóban szinte tökéletesek. Mialatt erről a folytonos tökéletesedésről beszélgettünk, megkérdeztem Dani bá'-tól, hány éves.

— Ötvenhárom, — felelte.

— Pedig még nem is szürke a haja.

— Szürke volna biz' az, csakhogy festem, — válaszolta Dani bá'.

Meglepődtem. Csodálatosnak, furcsának tetszett nekem a természet egyszerű fia, a ki — hajfestéket használ. Elnézgettem a Dani bá' szörke fürtéit és elkéseredtem a kultúra ellen.

Dani bá' csöndesen megszólalt:

— Én készítem ám az a festéket. Én is találtam ki a készítményét. Növényekből készítem. A fehérét sárgára s a feketét is sárgára tudom festeni.

Most már megint elesodálkoztam. Dani bá' nemesak szobrász, hanem — *vegyész* is.

Szó esett a leveleiről is, a melyeket *Fadrusz* től kapott. Ezeket is meg akarta mutatni. Utánuk kerességt a leveles ládában. Követtem s föl-tűnt, hogy mennyi elsárgult írás van a ládában. — Mik ezek, Dani bá'?

— Ezek bizony az én *«költeményeim»*. Mikor még fiatalabb voltam, ilyeneket is írtam. Sok elhányódott közülük. Szalononát pakoltunk bé vele.

Szóval ez a Dani bá' valóságos *Lionardo* da Vinci miniatűr-kiadásban.

Szobrász, vegyész, költő és még nyelvész is, mert kitűnően beszél cigányul. *Jákó* János.

## A KIRÁLYFALVY-KIÁLLÍTÁS.

A modern művészeti iránynak egyik buzgó és tehetséges képviselője, *Királyfalvy* Károly, fiatal festőművésztünk egy művészársával, a szin-



MOLNÁR DANI, A SZÉKELY SZOBRÁSZ A TULIPÁNKERT-SZÖVETSÉG NÉPIPARI VÁSÁRÁN.

tén hasonló irányú *Ács* Ferenczel együtt kollektív kiállítását rendezett a Váci-utcában, a Barta Arthur-féle iparművészeti tervező-iroda helyiségeiben. (Merkur-palota.)

A két művész közül *Királyfalvy* már régi ismerős a Múcsarnok és a Nemzeti Szalon tárlataiból. Utóbbi időben az epreskeri mesteriskolának volt tagja s ez idő alatt számos előkelőségnek arcképeit festette meg. Erős, eredeti egyéniség. Jól lát és benyomását mindig önálló fölfogással tudja közölni. Mint kiállító ismerik Münchenben és Firenzében is; de most először jelenik meg ily kollektív kiállításon. Nem kevesebb, mint félszáz képen mutatja be izmos képességét. A képek közt vannak figurális művek, kettőt jelen számunkban reprodukálunk is. Tájékoztató közlő figyelemre méltók az *«Október»* című (nagy ősz tájkép), továbbá: *«Tanya»*, *«Hegyek közt»*, *«Matyó ház»* és *«Eszó után»*; egy csomó kedves olasz táj és hangulatos magyar képek az Alföldről. A fiatal művész mind a két téren egyenlő biztonsággal mozog.

A másik kiállító, *Ács* Ferenc, szintén megérdemli a figyelmet. *«Silberstein* bácsija» és női tanulmányfelei haárözött tehetségre vallanak. Bizonyára ő vele is sokszor fogunk meg találkozni.

A kiállítás december 31-ig marad nyitva.

V. B.

## IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Magyar Remekírók. Nemsokára teljesen kész lesz ez a nagy vállalat, a legnagyobb és legnevezetesebb irodalmi kiadvány, a mely nálunk valaha megjelent. Most, karácsonyra, újabb öt kötet jelent meg belőle, összesen eddig ötven kötet, tehát még egy öt kötetes sorozat s be lesz fejezve a nagy mű, mely a mai irodalmi kritika s kutatás színvonalán álló kiadásban adja mindazt, a mi a magyar irodalomban az átlagos művelt olvasó számára becses, érdekes s tanulságos. A legújabb öt kötet egyike együtt adja *Kármán* József műveinek javát, köztük természetesen a *«Fanni hagyományai»*-t, az első kísérletet a modern magyar regény megalapítására, — és *Berzsenyi* Dániel összes költeményeit. Mind a két íróról *Heinrich* Gustáv írt magvas életrajzi bevezetést. *Petőfi* műveinek harmadik és negyedik kötetét, elbeszélő költeményeit és vegyes műveit, *Budics* Ferenc rendezte sajtó alá s ő tőle valók a tárgyi és életrajzi jegyzetek és magyarázatok is. *Deák* Ferenc műveinek második kötetét a 1861 — 1873 közt mondott beszédeinek gyűjteményét adja *Wlassics* Gyula bevezetéseivel és jegyzeteivel. A sorozat ötödik kötetét végül a *Magyar népballadák* gyűjteményét adja, kiegészítésként a

legutóbbi sorozatban megjelent magyar népdalok gyűjteményének. A népballadákat az eddig nyilvánosságra került összes anyag felhasználásával *Endrődi* Sándor állította össze nagy gondnal és finom ízléssel. A megfelelő kötet élére *Kármán* és *Berzsenyi* arcképeit *R. Hirsch* Nelly rajzolta. A díszes kiállítású gyűjtemény a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg, s a teljes 55 kötet ára 220 korona. Megrendelhető havi részletfizetésre is minden hazai könyvkereskedő útján.

Régi emlékek. *Berzeviczy* Albert egy érdekes kötetben kiadta emlékiratait ifjúságáról. Bevezetésében szinte röstelkeve szabadkozik, magyarázni, indokolni igyekszik elhatározását, hogy a nyilvánosság elé bocsátja emlékeit. Mintha félreértéstől, vagy talán inkább félremagyarázástól félna. Azt hisszük, erre szükség nincs, mert a mémoires érdeklődéssel kell hogy olvassa mindenki, a ki az ötvenes-hatvanas évek viszonyait iránt érdeklődik, — ez pedig fölöslegessé tesz minden egyéb indoklást. Az ilyen önéletrajz-szerű följegyzések központjában a dolog természetéből folyólag mindig maga a szerző áll, a mi nem baj, mert *Berzeviczy* izléses és mérsékelttel tudja az események s a kor rajzába beilleszteti önmagát mint gyermeket és mint serdülő ifjút. A könyv elején olyan dolgokat mond el, a melyeket maga is csak családi beszélgetésekből és följegyzésekből ismer: a szabad-ságharcknak szülővidékén, Sáros megyében lezajlott eseményeit s családja viszonyaira való hatását. Később már saját emlékeit idégeti föl, elmondja nevelkedését, családjá s rokonságá mindenféle kisebb-nagyobb eseményeit, örömeit, bánatait, — mi pedig mind növekvő érdeklődéssel olvassuk, mert a mémoires korpéppé, s a művelt felvidéki gentry akkori életének rajzává szélesedik ki. Azok a sorscsapások és örömek, azok a reménykedések, vágyak, azok a mindennapi foglalkozások, gondok, az olvasmányok és beszélgetések, még a dalok is közösek voltak az ötvenes évekbeli nemesi házak majd mindegyikében. Majd mindenütt volt családtag vagy rokon, a kit mint a szabadságharc áldozatát sirattak, a ki börtönben vagy bujdosásban várta az idők jobbra fordulását. Majd mindenütt reménykedtek a jövőben, busultak a jelenen és bosszankodtak, gúnyolódtak a Bach-rendszeren s embeirein. Épen ez a korrajzoló tartalma teszi *Berzeviczy* könyvét a legérdekesebb olvasmányok egyikévé s a mellett rendkívül tanulságossá, mert épen azokról a dolgokról tájékoztat, melyekről az eddigi irodalom kevés adatot nyújt. A szabadságharc főszereplőinek, a katonáknak, politikusoknak, íróknak viszonyosságairól elég jól vagyunk értesülve, de hogy miként hatott vissza a nagy nemzeti vereség a falun élő magyar intelligencia átlagára, milyenne alakította az egyes magánember s családja életét, arról tudunkkal eddig nem adott senki oly teljes és pontos képet, mint *Berzeviczy*. A mi pedig irodalmi szempontból illeti, még soha nem láttuk ők annyira közvetlennek, szónoki posztól mentesnek, mint ebben a könyvben. Néha egész átmelegszik a hangja s szinte líraiul néz, — a figyelmes olvasóra nagyon érdekes látvány, nézni azt a küzdelmet, melyet a szerző veselkedett tartózkodása vív a lelkéből minduntalan ki-törő

A «VASÁRNAPI UJSÁG»

54-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legregibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel, legjelesebb hazai írónk és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmelleteket is ad, több színben művészileg kivitt képeket.

A Vasárnapi Ujság a legjelesebb hazai és külföldi regényíróktól közöl elbeszéléseket és regényeket képeket, s kiterjeszkedik a női divatra is.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 4 korona, fél évre 8 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a Világkrónikával negyedévre 4 kor. 80 fillér, félfévre 9 korona 60 fillér.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a legközelebbi napokban: RÓZSA ANTAL székesfővárosi számtárs, helyettes számtanácsos, 57 éves korában Kispeszt. — Dr. GÖMÖRY BÉLA, serkési Gömöry Jánosnak, a Koburg hercegi uradalnak nyug. központi igazgatójának fia, dr. GÖMÖRY Olivér, min. titkár testvére, 29 éves korában. — JENNY LAJOS, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatója, 54 éves korában Budapesten. — SZINI PÉTER, nyug. állami tanító, 46 éves korában Debreczenben. — Galánthai id. GALGÓCZY ANTAL földbirtokos, 48-as honvéd, Pozsonyvármegye törvényhatósági bizottságának tagja Pozsony-Páspókiban 78 éves korában. — BENCSÉDY GERGELY, a kolozsvári unitárius kollégium nyug. tanára, 67 éves korában Kolozsváron. — MÓZER VIDOR, pénzügyigazgatósági fogalmazó és kataszteri biztos Miskolcon 60 éves korában. — EÖRI FERENC DEZSŐ, a gróf Pappenheim-uradalom intézője Iszakszentgyörgyön 30 éves korában. — KELEMEN RÓBERT, a selmezbányai főiskola másodéves erdőmérnöki hallgatója 21 éves korában Kaposváron. — GAÁL FERENCZ, zenetudó, zenei igazgató és zeneszerző Szabadkán. — Kesseleőkeői MATTHÉNYI PÉTER 91 éves korában Vácson. — Felsőleleki ELEFANTY BÉLA Gerő Pongrácz, Aszód mezőváros főjegyzője, anyakönyvezető, tűzoltóparancsnok 37 éves korában Aszódon. — WÉBER ANTAL nyug. magyar királyi államvasuti felügyelő, 56 éves korában. — TAKÁCS IGONÁC 48-as honvéddal 77 éves korában Dóván. — PETRIK EMIL eperjes-egyházmegyei végzettt papnövendék, 27 éves korában Alsótarócon. — PARÁCS MÁNÓ m. kir. államvasuti ellenőr Szombathelyen. — Nagykorösi KALOCSAY ENDRE GYULA dr. bölcsellettudor és főgimnáziumi tanár, életének 21 ik évében Somogyországban. — ALMÁSSY LAJOS ev. ref. lelkész 62 éves korában Szendrőrádon. — PÁSEN SÁNDOR nyug. m. kir. honvédezeres 67 éves korában Budapesten. — KOLBAY ALAJOS gyógyszerész 40 éves korában Szepesváralján. — DROPPA MIHÁLY, nőgrádiverőcezi nyug. körjegyző, 50 éves korában Szilashalászon. — Radnótfai Nagy GYULA, nyug. császári és királyi tábornok, 57 éves korában Fiumében. — GARZOVITZ KÁROLY vármegyei jegyző, 58 éves korában Kaposvárott. — ACSÁDY IGONÁC, a kiváló magyar történetíró és érdemes régi publicista, 61 éves korában Budapesten. — PÁPÁY KÁROLY hajduböszörmény-városi adótanácsos, 52 éves korában.

Saági GREGERSEN GUDBRANDÉ, született Sümegh Alojzia, 74 éves korában Szobon. — ÖZV. HAMERL VENCZELNÉ, szül. Végh Éva, 75 éves korában Czeglédén. — KRAZSÓF VIKTORNÉ, előbb öz. Major Péterné, szül. Horánszky Ilona, negyvenhárom éves korában Budapesten. — ÖZV. ENDRŐDI KUPRIZS SÁNDORNÉ, szül. hamvai Kováts Seraphine, Endrődi Sándor édes anyja nyolcvanhárom éves korában Budapesten. — ÖZV. RÓKA GYULÁNÉ, szül. Schütt Adél, Budapesten. — HUSZKÓ KÁLMÁNÉ, szül. Früstök Ilona Ignón. — FORSTER JÓZSEFNÉ, szül. Csipey Lujza, 62 éves korában Budapesten. — ÖZV. ÖRSI TISZÓ JÓZSEFNÉ, szül. nemes Kolmayer Francziska, 76 éves korában Irsán. — ÖZV. WEIDNER RUDOLFNÉ, szül. Liebich Johanna, 64 éves korában Gyöngyösön. — GLÖCK BERNÁTNÉ, szül. Feller Betti Budapesten. — ÖZV. NYÁRÁDI HARTL EDÉNÉ, szül. Poldrugóch Lujza, 82 éves korában Egerben. — ÖZV. KÁSZONJARABALVI LÁSZLÓ ÁRPÁDNÉ, szül. Matthiassch Matild, 76 éves korában Gyöngyösön. — OBERSONN BENŐNÉ, szül. Wimmer Helén, 42 éves korában Budapesten. — ÖZV. MARÓÓ TIVADARNÉ, szül. Monte-Degoi Marianne 88 éves korában Budapesten.

szépsége is ritkítja párját: Mächbeck Károly rajzolt a könyvhöz egy sereg pompás rajzot, néhány kitűnően reprodukált színes képet s a nyomdai kiállítás is kifogástalanul izlées és előkelő. A bika-vidalokról szóló cikkek Tóth Béla saját érdekes fényképfelvételeivel van illusztrálva.

Kalotaszegi bokréta. Gyarmathy Zsigáné írni tulajdonságainál fogva szinte predestinálva van arra, hogy fiatal leányok frója legyen. Előkelő, komoly erkölcsi felfogás, nőies finomság, egy kis érzelmesség, ügyes mesésövés azok a képességei, melyek erre hivatottá teszik. Az a milieu, a melyben meséi mozognak: a kalotaszegi nép élete, szintén nagyon rokonszenves: igazán megható az a szívós kitartás, mellyel a jeles írónő a maga szűkebb hazája népének jó híréért, anyagi boldogulásáért dolgozik. Most egy főleg fiatal lányoknak való apró elbeszélésekből fűzött kedves kalotaszegi bokréta, összesen tizenhét szál virágból, melyek mindegyike szívhez szóló és szívre hat. Ethnografiai érdekesség és írói készség egyesül a kis elbeszélésekben a fiatal nemzedék okos szórakoztatására.

Naptárak. Most már megjelentek mind a Franklin-társulat naptárjai az 1907. évre. Valamennyi gazdag tartalommal, szép képekkel illusztrálva jelent meg, ép úgy, mint évek óta mindig. Köztük vannak a magyar közönség régi kedvelt kalendáriumi: a «Családi naptár», a «Falusi gazda naptára», a «Borászati naptár» stb. Tartalmuk, kiállításuk és áruknak olosósága egyaránt ajánlja a naptárakat a közönség figyelmébe.

Faragó József, a néhány hónap előtt önmagával meghasonlott, öngyilkossá vált jeles rajzoló művész hagyatékából kiállítás rendeznek, a művész szegény sorsban hátramaradt árva javára. A kiállítás intézésére bizottság alakult gróf Batthyány Lajosné Andrássy Ilona grófnő védnöksége alatt.

Új könyvek: Régi emlékek. (1853—1870) Irta Berzeviczy Albert. Budapest, Révai testvérek; ára 6 korona. Gül baba rózsái. Irta Tóth Béla. Műhlbeck Károly rajzaival. Budapest, Lampel-Wodianer részvény-társaság; ára 20 korona.

Kalotaszegi bokréta. A fiataloknak írta Gyarmathy Zsigáné. Budapest, Singer és Wolfner; ára 2-50 korona.



KERTBEN. — Királyfalvy Károly festménye.

elérkezéskor ellen. A hol a küzdelemben az utóbbi győz, — ott a legszebb lapokat kapjuk, melyeket Berzeviczy valaha írt.

Gül baba. Tóth Bélától új könyv: csemege mindenkinél, a ki az irodalomban — az irodalmat keresi. Annival kedvesebb csemege, mert az író az utóbbi időkben annyira el volt foglalva hírlapírói hadakozásaival s gyűjteményes, ismeretközlő munkáival, hogy a szorosabb értelemben vett irodalomra csak ritkán maradt ideje és ereje. Új könyvének, a mely egy nagyobb elbeszélést és húsz kisebb tárcacikket foglal magában, — nagy részében a régi Tóth Bélát látjuk, a ki nekünk talán kedvesebb volt, mint a mai: a török történelmi íróját, a ki apróra ismeri és pompás színes képekben tudja megeleveníteni a török nép életét és lelki világát. A «Gül baba»-ban, mely a kötet élén áll s ezimet adott az egész gyűjteménynek, a rózsák szentjének, a budai Rózsá-dombon pihenő Gül babának legendáját mondja el. A rózsákert csodás termése, melynek titkát a szent török életveszély és viszontagságok ezrei közt tanulta el a bolgár kertészekről, varázslatos vonzóerővel van Buda és Pest szerelmes ifjúságára; akárhogy tiltja, haldios tilalommal a basa, mind csak belopóznak a legények, megdézsmálják a rózsákat. Egy éjjel egy török legény magyarnak, egy magyar legény meg töröknek öltöztetve lopkodja a rózsát. A magyart megfogják, vallyják, halálra ítélik, de bonyadalom támad: jelentkezik, mint tettes, a török legény, nem akarja, hogy ártatlan szenvedjen helyette. Erre a magyar legény is erősíteni kezdi saját bűnösségét. Gül baba közbenjárására a basa, látva, hogy mind a kettő igaz ember, kemény szívdarál elereszt, sőt meg is ajándékozza őket, Gül baba pedig legszebb rózsáiból ad nekik bokréta. Az elbeszélés, de különösen a befejezése igazi török életet lehel, az ősi híres török mesékre emlékeztet. Van még néhány más apróbb török történet, a török életre vonatkozó tárcacikkek a könyvben valamennyi a Tóth Béla írói munkásságának legjavából való. A többi cikkekben igen különböző dolgokról van szó: a divatos idegességről, az Etnáról, egy léghajó tett utazásról, Reviczky Gyuláról, Mátyás királyról, a modern szobrászatról stb. — valamennyit érdekessé nemcsak az előadás szépsége és bámulatos fordulatossága teszi, hanem az író érdekes, sokszor a szépségességig egyéni felfogása is. A karácsonyi könyvpiacon az idén alig tud mutatni oly magas színvonalú s e mellett a közönségnek is tetsző munkát, mint ez a könyv. A kiállítás

EGYVELEG.

«Karácsony» című díszes albumunkat, kiadóhivatalunk mai számunkkal együtt küldi szét összes előfizetőinknek. Az album az előző évekhez hasonló alakban, művészi kiállítással s szokatlanul gazdag tartalommal jelent meg, négy ritkaság színes műmelléklettel Baditz, Brocky, Piombo és Cuyv festményei után. Az albumot újkörök újonnan belépő előfizetőink is ingyen megkapják.

\* London városának adóssága mostanában 1056 millió koronára rög s a folytonos beruházások nyomán évről-évre emelkedik.

Turisták- és kerékpározóknak. Hiteles értesülésünk szerint a Kwizda-féle kigyó-jegyű fluidot turisták, kerékpározók és lovagló faradságos turák előtt és után kitűnő sikerrel használják. Es a mint értesülünk, a Kwizda-féle fluidnak az a tulajdonsága, hogy az emberi test izmait ellenállóképesse és kitartóvá teszi, másrészt pedig az elernyedt idegeket teljesen újraéleszti és minden túlerőletétől eredő fájdalmat megszüntet. Tárgyalogók és sportkedvelők részére bizonyára nagybecsű e szakemberektől származó inté.

Szerkesztői üzenetek.

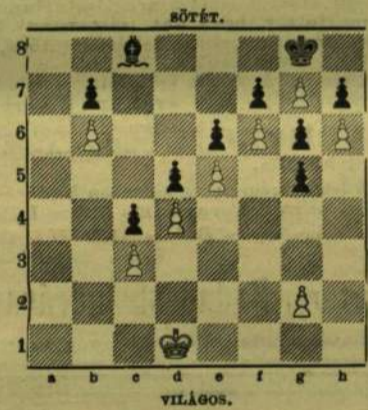
Az én lakom. Évszakok. Ezek is olyan versek, a melyekre azt sem lehet mondani, hogy jók, azt sem, hogy rosszak. A mi külsőség, megtanulható dolog a verscsinálásban, az mind megvan bennük, a mi azonban a költő művészetének lényegét teszi, abból semmi.

Pergeti. Úgyesen pergeti a daktílusokat, van egy pár friss színe is. A tájkép mégis szétfoszlik, mert nem tudja művészi egységbe foglalni a hangulat. A tehetséget azonban nem lehet tőle megtagadni.

M... hoz. Lehullt oszillag. Láttalak újra. Szavak, csupa merő szavak, nincs mögöttük semmi és főleg nem nyilvánul költői látás, a mely új árnyalatokat vesz észre az ismert színekben, fölfrissíti a kopásnak indult motívumokat is, nem pedig csak azt mutatja, a mit úgyis untalan láthat mindenki.

SAKKJÁTÉK.

2515. sz. feladvány. Bláthy Ottó Titusztól Budapesten.



Világos indul és a 67. lépésre máttot ad.



VASÁRNAP. — Királyfalvy Károly festménye.

(E feladvány a világhírű magyar feladvány-szerző egyik könnyebb stílusu alkotása. A főnti problema úgynevezett soklépéses feladvány; megfejtése a mi gyakorlott olvasóinknak remélhetőleg nem fog nagyon sok nehézséget okozni.)

(Bodasnyjak). — A «Duna-földéri Egyenlőségi kör» (Duna-földér). — Jenő László (Érsekhajdú).

KÉPTALÁNY.

A 2508. sz. feladvány megfejtése Miskolczi Antaltól.

Table with chess-related text and numbers, including 'Világos', 'Sötét', 'F5e4', 'e2-c4', 'H4e3', 'Hf1e3'.



A 48-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Paraszt lakodalom a Balaton vidékén.

Feloldó szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Beilánoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Advertisement for 'Salvator' Lithion-ferrás kúros hatású, mentioning 'Természetes vasmentes' and 'Budapesti főraktár Edesky L. urnál'.

Advertisement for 'GERTLER-ADOLF' Kézmunka Iparos és Műrajzoló, Budapest, VIII., József-körút 75.

Advertisement for 'Ne vásároljon selymet' by SCHWEIZER & Co., Luzaer U 32 (Svájcs), Selymszövet-kivittel, Kir. udv. szállító.

Advertisement for 'RÉVE D'OSSIAN' Lotion-Szappan-Kivonat Rizspor, featuring a woman's portrait and 'LÉGRAND' brand.

Advertisement for 'KALODONT' fogakat tisztán fehéren, épen tartja, featuring 'LEGJOBB FOG-CRÈME'.

Advertisement for 'MAGGI-IZESÍTŐ' javítja a leves ízét. Néhány csepp elegendő! Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Advertisement for 'ZENEMŰVEKET ROZSNYAI KÁROLY' könyv, zeneműkereskedésében, IV. ker., Muzem-körút 15. szám alatt. B6 zeneműárjegyzék könyvjegyzék Ingyen.

Advertisement for 'KÖVERSEG' korai vándor. Kincs, arany, sok pénz mit ér, ha nincs egészség? Feltétlenül meg kell érteni a világhírű Mándor-porralt, melynek ára azért oly csekély, hogy minden embernek módjában legyen azt megszerezni. Mándor egy doboz 3 kor. 80 fillér. Tekintélyes orvosi és vegytudományi vizsgálatok és utasítások kísérik. Károly-körút 27. TÓTH JÓZSEF gyógyszerész, Király-utca 12. sz.

**Berketz István utóda** kelme-, selyemfestő- és vegytisztító-gyára, Budapest, Kinizsi-utca 14. Telefon 63-36. Vidéki megbízások jutányosan és pontosan eszközöltetnek. Postaküldemények czimzendők: IX., Kinizsi-utca 14. Árjegyzék ingyen.

Gyűjtő-telepek: IV., Váci-utca 51. V., Lápóti-körsz. 16. VI., Izabella-utca 66. VII., Kerepesi-ut 78. VIII., Üllői-ut 30. sz.

**PILULES ORIENTALES** (KELETI PILULÁK). Szépség, a nyak szilárdasága, fejlesztés, a kebel helyreállítása, a kebel dussága. Ezenél egyetlen a maga nemében és orvosi tekintélytől elismerve. Az egésznek semmiképen ártalmas. Ötven éves siker. Ezernyi elismeréssel. Világhírű. Egy üveg használati utasítással 6.45 K. utánvétellel 6.75 K. Díszkötő bérmentes szétküldés. J. RATIE, gyógyszerész, 5, Passage-Verdeau, Paris. — Tűssék címeznél: Török J., gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Berchofer Richard, gyógyszerész Bécs, Singerstrasse 13. Fr. Viet & Co. Prága II., Wassergasse 10., vagy bármely előkelőbb gyógyszerárba.

**Csemegeméző** garantiált tiszta Árut 5 kilos postadobozokban bárhol bérmentesen szállít utánvétellel: Szentlőrinc Mészáros, Budapest, Baross-tér 4. Minával szívesen szolgálunk.

**Technikum Mittweida** Igazgató: A. Holtz, tanár. (Százszáz királyi.) Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépész-mérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépész. laboratóriumok. Gyári tanulóműhelyek. 3610 hallgató a 36 iskolában. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

**Kunz József és Társa** királyi kiválts. nagykereskedők. Vásznon, asztalneműek, kész fehérneműek, menyasszonyi kelengyék, függöny, ágytakaró és szőnyegáru raktára. Budapest, V., Deák-tér 1. 11440

Alapítva 1802. Cs. és kir. udv. szállítók, szerb kir. udv. szállítók.

Allami arany érem 1896. Jury tag. Bronze érem Páris 1900.

Használja a **Kriegner Crème de Margueritet** (1885 óta törv. védve.) és bőre mindennemű tisztatlanságoktól megszabadul, bárszínyságot nyer. Elmulaszt bórakát, wimmerit, májfoltot, stb. 30 év óta a legmagasabb arisztokratia használatában. **Ota intem** a t. nagyközönséget, a hasonló nevű elány, az arezbőre okvetlen káros hatás, szemérmelen reklámmal hirdettet utána. **Kriegner** volt az úgynevezett szírtalan arccserme feltalálója, ő készítette már 1881 óta a Crème de Marguerite-t. E szert kitűnő tulajdonságaiért számosan utánozzák de egyik sem egyezik meg Kriegner készítményével, mert az utánzők nem ismerik annak előállításí titkát. **Kriegner** készítményének teljes ártalmatlanságáról és hivatalosságáról több állami vegyészeti laboratorium tanuszkodik. Ára 4 korona. — Kapható a készítőnél: **KRIEGER „MAGYAR KORONA“ GYÓGYSZERTÁR** Budapest, VIII., Calvin-tér.

**BALASSA** gyógyszerész-féle valódi angol **Ugonkatej** a legjobb és leghatasosabb 1153 **SZÉPÍTŐ-SZER** 2-3-szori bekenés után eltávolít minden arcztisztatlanságot, kiütést, pattanást, májfoltot, bórakát, (mitesszer). Kiszimítja a ráncokat, redőket, és az arczbőrt fehérré, üdév, finommá varázsolja. Teljesen ártalmatlan és a szépség megtartására, ápolására és növelésére minden másnál jobb. — Csak „BALASSA“ névvel valódi. — Egy üveg ára 2 korona. Minden hölgy kedvence a kellemes illatú és nagyserű hatású **UGORKA-SZÁPPAN**. Ára 1 korona. Biztos védője a fehér, krém és róza színben kapható **Balassa-féle PUDEK**. Ára 2 korona, kis doboz 1.20 korona. **Bájos arczjant, üdéséget, fiataloságot kölcsönöz a Balassa-féle UGORKA-ARCEJANT**. Ára 2 korona. Készítők és szétküldési hely: **BALASSA KORNEL** gyógyszerész, Budapest Andrásy-ut 47. Postai szétküldés naponta. — Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

**CALDERONI és TÁRSA** látsszer raktár BUDAPEST, Kis hid-váci-utca 1. uetza 8. Női színházi látcsövek fogantatóval. Színházi látcsövek aluminiumból. Prizmás látcsövek, Zeiss, Busch, Goerz, Hensoldt és az összes többi gyártmányok eredeti áron. Anroid légsúlymérők. Hőmérők. — Szemüvegek és orrcsipetők arany, double ezüst teknős és nikkefoglalattal. **Lognetek** arany, ezüst, double gyöngyház, ecaille blond, vöröses és barnás teknős foglalattal. **Laternamagikák**, Drezdai experimentáló szerkezetek, gözgépek, fényképezési készülékek és kellékek raktára. Kodak eredeti gyári áron. Földtekék stb.

Valódi amerikai, svéd és saját készítményű **tornaeszközök**, hálók, ruhaterítő kötelek fehér kenderből, orosz sárczipők, kókuszlábtorlók és szőnyegek, valamint gyermekbutorok legmegbízhatóbb forrása: **Seffer Antal** Alapított 1878. sporteszközök és költégyártó ipartelep. Budapest, IV. kerület, Károly-utca boltszám 12. (közp. városi házi épülete.) Képes árjegyzék kívánatra díjmentes.

**Gyermekek és felnőttek, anyák és apák** csak hálás lehetek, a mikor arról értesülnek, hogy a **gyermek**ek bölcsőjébe, áru, felőrzés és kikapart, izandtság és nedvesség által megtámasztott bőr gyorsan és biztosan gyógyítható **híntőpor** nélkül, hogy felnőttek a kípóltól, felőlvagott, izandtságától felőlvagott bőr okozta fájdalmaktól a **BABYMIRA-KRÉME** használata által megszabadulhatnak. **Doboz 50 fl.** minden gyógyszerárban és drogeriában. **Postán 5 doboz 3 K 20 fl., 10 doboz 5 K 80 fl.** — ért szállít a készítő: **Brodjovin H.** gy. gyógyszerész Zágráb, Zrinyi-tér 30. sz.

Feltétlenül helyesen jár el, ha gyermekei számára egy Horgony-Kőépítőszekrényt választ, mert ezen szekrény lényeg huszonöt év óta a gyermekek kedvence játéka. Ha minden egyéb, gyakran sokkal drágább játékszerek már régen sutba kerültek a Horgony-Kőépítőszekrény nemcsak továbbá is szorgalmasan használatik, hanem a gyermekek még be sem várhatják azon időt, míg egy Kiegészítőszekrényt kapnak, hogy még nagyobb és szebb építményeket felállíthassanak. Egy valódi Horgony-Kőépítőszekrény tehát sohasem válik értéktelenné, hanem Kiegészítőszekrények hozzávásárlása által mindig nagyobb és élvezetesebb lesz és idővel ennélfogva a legelősebb ajándék is. A **Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrény** ezért egy karácsonyra alatt se hiányozzon. Bővebbet találunk ezen híres építési játékról és a Kiegészítőszekrényről, valamint az új Richter-féle Rakási játékokról, Golyómozsaikájakokról, stbről az új képes Kőépítőszekrény-árjegyzékben, melyet minden anya, a ki gyermekeitek, nevelésére szánly felel, — azonnal hozasson meg magának. Bérmentes és ingyen beküldet. A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények minden finomabb játékszerekkel együtt K. 1.50, 1.75, 3.—, 3.50, 6.— és az onfelül kaphatók és a „Horgony“ védjegy által felismerhetők. **RICHTER F. AD. és TA.** cs. és kir. udv. és kam. szállítók, Irodá és raktár: Győr: **L. Operngasse 10. Bécs, XIII. (Hietzing).** Rudolstadt, Nürnberg, Olfen (Svájcz) Rotterdam, Szt.-Pétervár, New-York. A ki zenekedvelő és egy mechanikai zenélőművet beszerezni akar, az hozassa meg magának a legjobb árjegyzékét a híressé vált Imper. zenélőművekről, kerek acélhangszerekről és ki egy beszélőpépet bír, vagy beszerezni akar, az kérje a beszélőpépet és hangszereket-árlistát: abban a legjobb beszélőpépek és hangszerek feltüntetve vannak. A Horgony-hangszerek erős és természetű hang, valamint nagy tartósság által kitűnnek és ezért szívesen vásároltatnak.



**FEDÁK SÁRI** A Király-Színház művésznőjének alábbi levele leggyesébb bizonyítja ama tények, hogy senkinek sem kell a jövőben haját órákhozszáig stőtgetni és ezáltal az rövid időn belül tökretenni, mert ha az „Ondulatrice“ szál haját egyszer bedörzölő, úgy haja hullamosságot nyer és ezt 8-10 napig megtartja. Legjobb sikere ezen szernak az, hogy nem oly mestereknek kolonizáltá teszi a haját, mint a stőtvas, hanem, mint itt az ábrán is látható, szép, lapos, most annyira divatos természetes hullamossá. Orvosiag felőlvagó, teljesen ártalmatlan. Készített hajkálát is használható. Egy üveg ára 3 korona. Készítők és feltalálója P. Boyer gyógyszerész, Páris, Boulevard Strassburg 12. sz. Megrendéseket utánvétellel eszközöl a magyarországi forrktár: **Vanicsok Gyula** női fodrász, Budapest, Soroksári-u. 16. **Ugyanott hajfonatok és frizetek is kaphatók.** **FEDÁK SÁRI** elismerő levele: Tisztelet Vanicsok ur! Legyen szives az Ön kitűnő „Ondulatrice“ hajhullamossá szeréből számomra azonnali 4 üveggel küldeni. Igen kitűnőnek bizonyult és így a jövőben is állandó rendelője leszek. Tisztelettel Fedák Sári.

**Serravallo** CHINA-BOR VASSAL erőstőszer gyomélkedők, vérszegénység és lábbadósok számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10858 Több mint 3500 orvosi vélemény. Kiténő ft. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Váslrolható a gyógyszerárakban filleres üvegben 4 K 2.80, egész literes üvegben 4 K 4.80.

**Toronyharang ébresztő-óra** 1-rendű minőség, 30 órák ütőszerezzel és ébresztővel, erős hangú haranggal, simára fényezett gömbölyű kerettel, átmérője 30 cm., üvegbeállítás áralappal, 3 aranyozott szűlyal, teljesen félszeres. 3 évi irándóli jótállás. osak korona 6.60 osak 11-rendű minőség K 5, éjjel világító mutatótáppal 10 fillérről drágább, kockázat kizárva! Becsorsolás megengedve, vagy a pénz vissza! — Szétküldi utánvétellel vagy az áru az előleges beküldése mellett. **KONRAD JÁNOS** első órágyára Brúx, 744. sz. (Csehszág.) Nagy képes magyar árjegyzék több mint 3000 ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

**Jól járó feketeerdői óra** szépen faragott szekrényben, megbíható, jó szerkesztéssel, 3 évi irásbeli jótállással, fehércsontmattókkal és számmal, 18 cm. magas, teljesen félszeres, aranyozott szűlyal, csak 2.80 korona. Évente több mint 50,000 órái kúldök szét m. t. retem legmagyobb megelőzésére. Ez az eddig egyedül álló szám legjobb bizonyíték az orszeg megbízhatóságának. Minden, még oly kis megbízást is a legmagyobb lelkiismeretességgel eszközöl. Szétküldi utánvétellel. **KONRAD JÁNOS** órágyár Brúx 742. sz. (Csehszág.) Nagy képes magyar árjegyzékem 3000-nél több ábrával ingyen és bérmentve küldöm.

Törv. védve. **HOPPA** angol teint-regulator. Egészen új és biztos eljárás a szépség ápolására. A „HOPPA“ használata által fölöslegessé válik az arcznak és kéznek kellemetlen bekenése. A „HOPPA“ fölöslegessé teszi mind a kréme, kenőcs, szappan és puder használatát. A „HOPPA“ teljes ártalmatlansága orvosiag igazolva van. A „HOPPA“ teljes biztonságga el-tünteti a szepket, májfoltot, mitesszereket a minden arcztisztatlanságot. A „HOPPA“ puhítja, simonítja és védi az arczot és kezét. Használati utasítás minden dobozban.

**ELEGÁNS HÖLGYEK** kedvenc parfümjé **PANNONA-ILLAT.** 1 üveg illatszóróval 4, 6 és 10 kor. **Waltersdorfer Pál** drogeriája az Angyalhoz. Budapest, Kerepesi-ut 8.

Miért legideálisabb hajfestőszer a **NIGROSIN** Mert az azzal festett haj oly gyönyörű, természetes színt és pompás fényt kap, hogy még az oly nagy szem sem képes észrevenni, hogy a haj festve van. A Nigrosin által festett haj sem vízben, sem párázófőben nem változik és egyszeri festés hónapokig tart. A Nigrosin a festés biztosan sikerül, ártalmatlanságáért kezesség vállalatik, a mennyiben sem lapot, ólmot vagy rézszavat nem tartalmaz. Ára egy doboznak 6 korona. Egyedül kapható **ROGÁTSY KÁLMÁN** Nap drogeriájában, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10. sz.

„KOSMOS“ vegyészeti és kozmetikai laboratorium, Győr. Forrktár: **Kaiser Vilmos és Társa drogeriája** Győr, Baross-ut 1/g. Kapható minden gyógytárban és drogeriában. Ára 2 korona 50 fillér.

**Bruyéria pipák** elsőrendű gyártmány valódi elpusztíthatatlan Bruyéria-fából **Sims** pipáje, erősen meghajított nedvtartóval, meggyiszár, selyen csóvól és szaru szopókával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor, 50 fill. **Ugyanaz** de faragott Bruyéria-féle K 1.60 **Kellemes és száraz, ezért tiszta és utóérhetetlenül kellemes izü dohánysz. A legnagyobb választékot dohányszerekkel találhatják árjegyzékemben, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhető: KONRAD JÁNOS** első órágyár által Brúx, 746. sz. (Csehszág.) Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-nél több ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

**VERSENY ÉBRESZTŐÓRA** amerikai rendszer, minden helyzetben jól járó, szolgálatképes jó minőségben, jó és pontos járásért 3 évi irásbeli jótállással, darabja K 2.90, 3 darab K 8.— Éjjel világító számlappal K 3.30, 3 darab K 9.— Kockázat kizárva! Becsorsolás megengedve, vagy a pénz vissza! Szétküldés utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett. **KONRAD JÁNOS** első órágyár Brúx 739. szám (Csehszág.) Nagy képes 3000-nél több ábrával tartalmazó magyar árjegyzékemet önként, arany- és ezüst-árakról kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

Csak „SICULIA“ névvel ellátott üvegek valódiak **A Málnási „SICULIA“ forrás-víz** a sós savanyuvizek királya. Sziklarétegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorérgést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnali ható különlegesség a gége, tüdő, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait el- len. Korányi, Kéty, Nurićsan, Tausz, Riegler tanár urak szak- **Siculia** véleménye az MÁLNÁSI forrást a kontinens legdusabb természetes alkalis sós savanyuvizének minősítik. — Magyarországi forrktár: **Brázay Kálmán** BUDAPEST, Jozsef-körsz. 37. Kapható minden gyógyszerárban, drogeria- és fúszkereskedésben. TELEFON 59-46.

**Frisz- és délygümölcs eladás!** Csemegéimre válogatott egészséges példányokat Török-Bálint, Galvi, Amaszszent, Canadarnett, Muskotályarnett, Aranyarnett, Bőr, Ponyik és Szereske fajokból vegyesen ötkilós postakosárral 4 kor., tizkilóssal 7 kor., 25 kilóssal 14.40 kor., 50 kilóssal 29 korona. Limonellé citrom-álmá 6 kilóssal 4.30 kor., Kompótalmá közömpingyűs csemegéimk izü kilós kosárral 3.60 kor., Vajonczkörték Dechan, German, Amoretten, Spadoni Spincarpri legemesebb fajokból vegyesen öt kilós kosárral 6.50 kor. Szagos esaszörkörté 5.30 korona, Csemegeszőlő Muskotály 8 kor., Aszalt dió örrásmenny papírjébe 4.30 kor. Citrom aranyaszag 2 kor. Narancs messinai 2.50 kor. Jaffanarancs 3 kor. Mandarinnarancs 4.30 kor. Maroni római örrásmenny 2.20 kor. Karfiol olasz 2.40 kor. 5 kilós postakosárként. Idei erdélyi vékonyhaju válogatott nagyserű minőségű 25 kilós szákkal 14 kor. 10 kilós kosárral 6 kor. Malagaszőlő Extra Royaux kilója 2.80 kor. Francia Berber datolya 3.20 kor. Cankrozott gyümölcs lefz. vegyes kilója 2.80 kor. Sultan fige 1.40 kor. Brunolla 2 kor. Héjas francia mandula 2.80 kor. felőlvagott lestante moogyoró 1.90 kor. Giardinetto egy kilós dobozzal 3.30 kor. Chocolate dessert bonbonok mandula moogyoró és dió töltéssel kilós dobozzal 3.20 kor. Chocolate bonbonok lefz. tökérel és cognacal töltve kilós dobozzal 3.80 korona. Salon-cukorka legfinomabb egy kilós dobozzal 2.40 kor. kiváló finom tessületű francia kevert dessert egy kilós dobozzal 3.50 kor. szűlyia utánvétellel díjmentes csomagolással **BUSETTO MALVINA** Budapest, Szarka-u. 4. Tűssék árjegyzékem kérem.

Tanító nélkül, tanulás nélkül, kétórányi mindenki átszathat **Fuvóaccordeon hangszeremen** **Konrad János** Brúx, 744. sz. (Csehszág.) Nagy képes magyar árjegyzékem 3000-nél több ábrával, kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

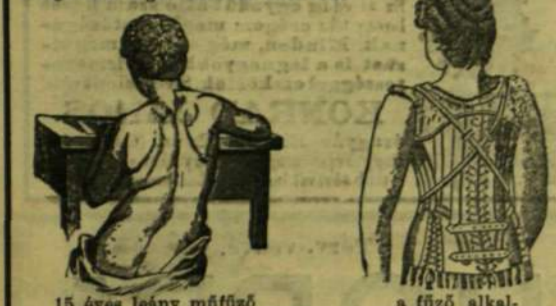
**Ha őszül a haja** ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színt adja vissza. Üvege 2 K. **ZOLTAN BELA** gyógyszerészárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétátér-utca sarkán. 11186

**KINEMATOGRÁF!** Érdékfűtő gyarmak és felőlvagott színek. Mint „Laterna Magica“ is használható, 38 cm. magas, 3 szines képszalaggal (Flims) és 12 üveggel, petróleum-lámpával, reflektorral és használható utasítással teljesen félszeres, dobozban K 17. E moziófénykép készülékek a fiatalok és öregök által kedvelt játékok és a filer veszőlőhatók. Szerkesztése nagyon pontos és igen egyszerű, úgy hogy bármely gyermek által is könnyű kezelhető. Követlenül megrendelhető **KONRAD JÁNOS** első órágyáról, Brúx, 747. sz. (Csehszág.) Nagy képes magyar árjegyzékem megőnyképekről, laterna magikákról, gözgépekről és mechanikai játékokról stb. kívánatra bérmentve ingyen és bérmentve.

Vértess-féle Sósorszesz Minden házbani szükséges.

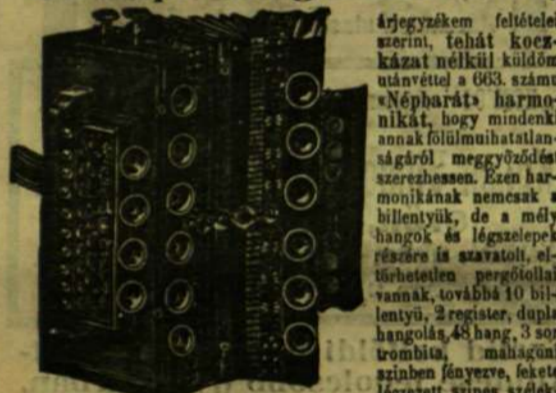
ANYÁK! Övjáték gyermekelkeket a hátgerinc elgörbülésétől!

Hátgerinc elgörbülésben szenvedő



Keleti J. testgyógyászati műintézete készít jótállás és a legolcsóbb gyári árak mellett: Műfűzőket, Henging vagy Dollinger tanár rendszere szerinti, hátgerinc stb. elferdülésének gyógykezelésére. Egyenestartók hanyag testtartás meggátolására. Mellfűzőket, Lorenz tanár és Henging rendszere szerinti, a boka- és csípőízület gyulladásként stb. Műlábakat és műkezeket a legújabb technikai kivitelben, több évi jótállás mellett! - Gyógy-szobatorna-készülékek, valódi amerikai és angol gyártmány, nagy választékban! 10956 Kérjen ingyen és bérmentve legújabb képes árjegyzékét KELETI J. orvosi műszer-gyáros, BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17. sz.

30napos megtekintésre,



Arjegyzékem feltételei szerint, felhát kockázat nélkül kiadom utánvétellel a 663. számú népharati harmónikát, hogy mindenki annak filiumhatallanságáról meggyőződést szerezhesen. Ezen harmónikának nemcsak a billentyűk, de a mély hangok és légszelepek részére is szavatolt, elfordíthatóan megállítható vannak, továbbá 10 billentyű, 3 register, dupla hangolás, 48 hang, 3 sor trombita, mahagóni színben fenyverve, fekete lécetett sínes szelekekkel, nikkelvezet, dupla fűzővel, fémsarokvédővel, Nagysága 31x15 cm. Darabja K 7.40 Magyar önképes-iskola minden harmonizálkhoz ingyen. Olcsóbb és kisebb harmonikák a harmónika-játékos megismerésére illő gyermekok részére K 2.30, 3.30, 3.80, 5.30, 5.80, finomabb harmonikák K 8.60, 9.30, 10.40, 11.40, 13.30, 14.20 Arjegyzékemből választhatók. Harmonikáimra nincsenek vámköltségek, mert minden darab csehországi készítmény. Kérem ezt figyelembe venni. Nincsen kockázati! Becserelés megengedve, vagy a pénz vissza. Székülés utánvétel az érczhelyi hangszer-kivitelű cég által.

Konrad János Brűx 743. sz. (Csehország.) Nagy házas magyar Arjegyzék 5000-nál több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

BELICZAY BÉLA

mézeskalásos és viaszgyertya-öntő Budapest, VII., Csányi-utca 3. (Saját házában.) 11431 Raktárban kapható saját készítményű finom mézeskalács, fehér és díszített viaszgyertya, méz, fehér és sárga viasz, legjobb minőségű viaszmasz kicsinyben Telefon 29-08. és nagyban Telefon 29-05.

Sok millió előkelő urbólgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely zsírtalan, ártalmatlan a főgőz szőp. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szőplők, májfótok, bőrszűk, pattanások, kilitések s minden nemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és éltárgadtással beszélik annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználsa után ezútl mindenki meg fog győződni



BORHEGYI BORVIZ SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES GYÓGY ÉS ÜDÍTŐ SAVANYUVIZ FORRÁSKÉZELŐSÉG BAROT, MÁRONSZÉN MEYER VEZÉRKÉPVISLŐ: NÁDAS MÁRTON TELEFON 2-38 BUDAPEST, CSÉNGYÁ U 66

7 korona Kicsérelés megengedve vagy a pénz vissza. Kéjen saját éreksé- ben, vagy ákos ma- gyar árjegyzékét in- gyen és bérmentve. 4022. sz. Fekete aczél remontoir-óra fehér v. fekete szám- lappal. Felhuzó korona és üvegátató abroncs aranydoblelel, jól- igazított lémez- művel és 3 évi írás- beli jótállással csak 7 korona, ugyancs kettős féldél 8 korona. Megrendelhet: Konrad János első óragyárban Brűx 737. sz. (Csehország.) es. kir. bírói feleketett becsú. Kítüntetve a es. kir. sz., arany- és ezüst-érmekkel.

A összes államokban szabadalmazva. Tények bizonyítanak. O-Római Haj-Elixir O-Római Arcz-Emulsió Az oka a győnge hajnövekedés és hajhullásnak a fejbőr betegsége. Kicsérleje meg egyszer a system. kezelést az Ó-RÓMAI HAJ-ELIXIRREL A fejbőrt meggyógyítja, az idegeit feleleveníti és a haj gyökereit erősíti. A haj növekedését, rendszeres módon megtörténik. Az Ó-RÓMAI ARCZ-EMULSIÓ mely bővényekből, virágokból és gyökerekből van előállítva, semmi- féle az arczörnek ártalmas anyágy préparátummal nincsen vegyítve, felhuzolja az összes eddig forgalomban levő arczörneküket és ére- meket. A hatás a Ó-RÓMAI ARCZ-EMULSIÓNAK nem gyors, hanem biztos, az arczörnek feleleveníti, lista arczörnt és egészséges, fiatalos üdéséget kölcsönöz és állandó használatnál a legmagasabb korig ezeket megtartja. Egy tégely Arcz-Emulsió- nának ára 2 kor., egy üveg Haj-Elizirnek 4 kor. Kapható. KOSZL FLORA vendéglátó tulajdonosnőnél Lipik-fürdő (Slavonia). Számlában készítés- e, háló- és emelővel. Főraktár: Korányi M. u. Budapest, IV. Ferenctek-tér 3. es raktár az összes drogeriákban.

OLCSÓ JÓ ÓRÁK.

Valódi ezüst remontoir-óra, es. kir. fényjelő-hivatal jeltésével, zománcozott mutató-lappal és másod- perczmutatóval, pontosan szabályozva 7 kor. 60 fill. duplaféldél 11 kor. 50 fill. Rostkopf-rendszer, hor- gonyfűzővel nyitva 10 kor. Ugyancs duplaféldél 13 kor. 50 fill. Arany és ezüst női órák dús vá- lasztékban. Az összes órák pontosan fel vannak huzva és a legpontosabban szabályozva, s ezért a 3 évi írásbeli jótállás hiteltel. Kockázati nincs! Kicsé- relés megengedve vagy pedig a pénz vissza- adatik. A megrendelést utánvétel mellett eszközli: Konrad János, első óragyára, Brűx, 738. sz. (Csehország.) es. kir. bírói hitel becsú. A ezüstmé arany és ezüst kiltállási érmekkel kiltüntetett. Az Arjegyzék 1887-ben. A több mint 3000 képzelt magyar Arjegyzékem órák, Arany, ezüst, zeneművek, látszer-ek, lóórák, dohányzó keltékek, aczélárak, szerszámok, hiteltartási tárgyak, játékok stb.-ről kívánatra bárki ingyen és bérmentve megkapja.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a MELANOGENE fekete és barna színben. Ezú kiltűnő és ártalmatlan készit- ményvel haját, szakált, hajust pár percz alatt feketétre vagy barnára le- festeni. A szín állandó és a ter- mézetes színtől meg nem különböz- tethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Neur piszkát. 11284 Ára 2 korona 80 fillér.

KWIZDA FERENCZ JAN. es. és kir. osztr.-magy., román kir. és bolgár fejed. udv. szállító, kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett. KWIZDA FLUIDJA Kegy vődjegygyel 11288 (TURISTA-FLUID). Régi bevált aromatikuss bedörzsölés az ilágek és izmok edzésére és megerősít- tésére. Eredményesen használva turis- ták, kerékpárosok és lovagok által nagyobb túrák után erősitésre és erő- gyűjtésre. Árak: 1/4 palack K 2.- 1/2 palack K 1.30 Kapható minden gyógyszer- tártban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár Magyarország ré- szére: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-út 20. szám.

Legújabb konyhafelszerelés.

Legszébb és minden konyha részére. Kiváló ajándéktárgy. Nincs többé heverő kés- és borzadt keresés. A tárgyak tetszetős és hasz- nálatra készen csingnek mindig egy és ugyanazon helyen. 9431. sz. Konyhafelszerelés, finom és tetszetős kidolgozott fatábla órával, melynek pontos járásért írásbeli szavatolék és forgatható tojásfőzőórával. Minden tárgy- gal, u. m.: kenyér-kés, húsvilla, kö- szűrés, Universal-konyhák, a mely mint féltékélyű, spēkő és bávigó használható, teljesen felszerelve minden l-rendű minőségben K 11.- 9432. sz. Ugyancs ébresztő órával, hangos cse- néssel K 13.50 Kockázati kizárva! Kicsérelés megengedve, avagy a pénz vissza! Székűldi utánvétel, vagy az összes elő- leges beküldése után KONRAD JANOS Első óragyár és kivitelház Brűx 748. sz. (Csehország.)

Egyen most megjelent, 300 oldalas, 3000 ábrát tartalmazó magyar főár- jegyzékem kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldöm.

3 évi írásbeli jótállás! E minőségben verseny nélkül! 5 korona!

valódi svájcz Rostkopf-rendszerű patent-horgony- remontoir-óra masszív szold anti- magnet. horgonymű- vel, valódi email-mutatólap- pal nem papírlap védplom- bával ellátva, valódi n. klet- tókban, szorfedéllal s má felett, 30 óráig járó (sem 12 óráig járó órá) díszletet és aranyozott mutatókkal, pon- tosan szabályozva 3 évi írásbeli jótállás, drűja K 5.- 3 darab — — — 14.- Másodperczmutatóval — 6.- 3 darab — — — 17.- Valódi esztetok- ban másodpercz mutató nélkül — 10.- 3 darab — — — 28.- Másodperczmutatóval — 12.50 3 darab — — — 35.- Nincs kockázati! Becserelés megengedve vagy a pénz levonás nélkül visszafiztetetik! Székűldés utánvétel vagy az összes előzetes beküldése ellenében Első óragyár Konrad János BRUX 736. Csehország es. kir. hitel becsú. Gazdagon illusztrált árjegyzékem, mely több mint 3000 ábrát tartalmaz órák, arany, ezüst és zeneművekről, látszerék, bőráruk, dohányzó keltékek, aczélárak, szerszámok, háztartási tárgyak és játékokról kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldük.

SERAIL-ARCZENŐCS, Minden ártalmatlan alkotrés nélkül!

az arozót tisztítja, fehériti és bársónyphúví teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill., kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan, Epe-szappan kiltűnő tolett szappan- nak a kenőcs használatához. Serail-creme nappali használatra, Serail-powder kiváló finom arczpor há- rom színben, fehér rózsaszín és crème. Egy doboz ára 1 kor. Készíti ROZSNYAY MATYAS gyógyszerész, Aradon, Szabadság-tér.



52. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, DECEMBER 30.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre ————— 16 korona. A Világkrónika-val negyedévenként 80 fillérel több. Negyedévre ————— 4 korona. Kiltűldi előfizetésekhöz a postallag meg- határozott vitéldij is eszotlanó.

